

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Stichting voor Persoonlijk Onderwijs te Amsterdam

Specifiek Onderzoek Rekenschap

Financieel bestuurlijk onderzoek

Datum vaststelling: 15 april 2021

Voorwoord

Dit rapport beschrijft het onderzoek naar het financieel beheer bij de Stichting voor Persoonlijk Onderwijs Amsterdam (hierna: SvPO Amsterdam). De inspectie heeft recent in de periode van september 2020 tot en met december 2020 een vierjaarlijks bestuursonderzoek uitgevoerd bij dit bestuur en bij de overige zeven SvPO-scholen. Onderdeel van een vierjaarlijks onderzoek is een onderzoek naar het financieel beheer.

De uitkomsten van het onderzoek naar het financieel beheer (waaronder de beoordeling van geldstromen en transacties) waren gedurende bovenbedoelde bestuursonderzoeken van dien aard dat besloten is voor elk van de acht SvPO-scholen een specifiek onderzoek in het kader van artikel 15 van de WOT op te starten. Het onderzoek naar het financieel beheer bij SvPO Amsterdam is daarom afgesplitst van het vierjaarlijks onderzoek bij SvPO Amsterdam. In dit rapport worden de uitkomsten van het onderzoek naar het financieel beheer gepresenteerd.

Het conceptrapport is op 15 februari 2021 aan het bestuur toegezonden voor hoor en wederhoor. Het bestuur heeft een reactie ingezonden op 18 maart 2021, die voor zover nodig is verwerkt in het definitieve rapport.

Het definitieve rapport met nummer 27795607 is op 15 april 2021 te Utrecht vastgesteld door mevrouw Iris Berkhout-Paape, afdelingshoofd po/vo directie Rekenschap en Juridische Zaken.

Het onderzoeksrapport wordt in de vijfde week na vaststelling openbaar gemaakt via www.onderwijsinspectie.nl.

**Bestuur: Stichting voor Persoonlijk
Onderwijs Amsterdam**
Bestuursnummer: 42749

Aantal leerlingen per 1 oktober 2020:
293

Specifiek Onderzoek

Naast regulier onderzoek op grond van artikel 11 van de Wet op het onderwijstoezicht (Wot), kan de inspectie uit eigen beweging dan wel op aanwijzing van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap specifiek onderzoek verrichten op grond van artikel 15 van de Wot. Hieronder worden alle niet-reguliere vormen van onderzoek verstaan.

De inspectie kan op grond van artikel 3, tweede lid, onder b en c, van de Wot een onderzoek instellen naar, onder meer, de naleving van bij of krachtens onderwijswetten gegeven voorschriften en de rechtmatigheid van de bestedingen.

Voor een specifiek onderzoek wordt steeds per onderzoek een onderzoeksvraag of meerdere onderzoeksvragen geformuleerd afhankelijk van de aard en onderwerp van het onderzoek. Ook de onderzoeksopzet en -uitvoering volgen geen vast stramien, maar worden per geval bepaald.

De bevindingen naar aanleiding van een specifiek onderzoek worden vastgelegd in een openbaar rapport, tenzij de aard van het onderzoek of de omvang daarvan zich daartegen verzet.

Inhoudsopgave

1.	Samenvatting	5
2.	Opdracht en werkwijze	7
	2.1. Context inspectieonderzoek	7
	2.2. Onderzoeksvraag	8
	2.3. Opzet van het onderzoek	8
	2.4. Leeswijzer	9
3.	Bevindingen en conclusies	10
	3.1. Inrichting organisatie	10
	3.2. Ouderbijdragen	17
	3.3. Onderwijshuisvesting	21
	3.4. Transacties met verbonden partijen	26
	3.5. Jaarverslaggeving	30
	3.6. Financiële continuïteit (standaard FB1)	33
	3.7. Financiële doelmatigheid (standaard FB2)	35
	3.8. Rechtmatigheid (standaard FB3)	38
	3.9. Samenvatting conclusie en oordelen kwaliteitsgebied Financieel beheer (FB)	41
4.	Herstelopdrachten	45
5.	Reactie van het bestuur	47

1. Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland. Voor het bestuur van SvPO Amsterdam hebben wij het vierjaarlijks onderzoek in het vierde kwartaal van 2020 uitgevoerd. We hebben dit onderzoek gelijktijdig uitgevoerd met de vierjaarlijkse onderzoeken bij de andere zeven besturen van de Scholen voor Persoonlijk Onderwijs.

Dit hebben we gedaan omdat de besturen bestaan uit dezelfde personen, dezelfde visie en uitgangspunten hebben, zij de scholen op dezelfde manier aansturen, hetzelfde interne toezicht hebben, de medezeggenschap grotendeels hetzelfde hebben georganiseerd en omdat de inrichting van het onderwijs op de scholen op veel onderdelen hetzelfde is. Ook is het financieel beheer vrijwel gelijk op de acht scholen. We hebben onderzocht of het bestuur zich aan wet- en regelgeving houdt en zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit. Hierbij wordt ook standaard het financieel beheer van het bestuur van de onderwijsinstelling onderzocht.

Op grond van ontvangen signalen waren er redenen om in het onderzoek bij SvPO Amsterdam specifiek aandacht te besteden aan geldstromen en transacties bij en met de andere SvPO-scholen en aan SvPO Amsterdam verbonden private rechtspersonen. De uitkomsten van dit onderzoek waren van dien aard dat besloten is een specifiek onderzoek op te starten.

In het uitgebrachte rapport vierjaarlijks onderzoek van SvPO Amsterdam is het oordeel over het financieel beheer niet meegenomen. Dit oordeel is nu in dit rapport “Financieel bestuurlijk onderzoek” opgenomen dat tegelijkertijd wordt uitgebracht. Wij beoordelen het financieel beheer als geheel bij SvPO Amsterdam als onvoldoende. De standaard financiële continuïteit en de standaard rechtmatigheid beoordelen wij als onvoldoende. Wij geven vooralsnog geen oordeel over de standaard financiële doelmatigheid.

Omzetting basis financieel toezicht in aangepast financieel toezicht

Vanwege de uitkomsten van dit onderzoek passen wij het huidige financieel basistoezicht bij SvPO Amsterdam aan. De tekortkomingen op het gebied van de jaarverslaggeving (zie paragraaf 3.5.), de niet transparante verantwoording van investeringen in de onderwijshuisvesting (zie paragraaf 3.3.) en het beperkte zicht op de toekomstige financiële continuïteit vanwege de verschillende (onderlinge) geldstromen met andere SvPO-scholen en private stichtingen (zie paragraaf 3.6. en 3.8.) zijn de belangrijkste redenen om tot aangepast financieel toezicht over te gaan.

Dat betekent dat de inspectie het bestuur van SvPO Amsterdam opdracht geeft om verdere maatregelen te formuleren om het financieel beheer op orde te krijgen om de continuïteit en de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen. De inspectie zal met het bestuur nadere afspraken maken, en vragen om de door het bestuur te nemen maatregelen op te nemen in een verbeterplan. De inspectie zal de uitvoering van dit verbeterplan en de hierin opgenomen verbetermaatregelen periodiek monitoren en daarover rapporteren.

2 . Opdracht en werkwijze

2.1. Context inspectieonderzoek

Op 4 maart 2020 is tijdens een bespreking met het bestuur van SvPO door de inspectie aangekondigd dat de onderwijsinspectie in de loop van 2020 vierjaarlijkse onderzoeken en een herstelonderzoek bij alle acht scholen en de bevoegd gezagen van Stichting voor Persoonlijk Onderwijs zou gaan uitvoeren. Hierbij wordt ook standaard het onderzoek naar het financieel beheer van het bestuur van de onderwijsinstelling onderzocht. Daarnaast waren er op grond van ontvangen signalen redenen om in de onderzoeken bij de scholen specifiek aandacht te besteden aan geldstromen en transacties bij de SvPO-scholen en de aan hen verbonden partijen.

De inspectie heeft vervolgens in de periode van september 2020 tot en met december 2020 met onderbrekingen een vierjaarlijks bestuursonderzoek uitgevoerd bij dit bestuur en bij de overige zeven besturen en SvPO-scholen.

De reden om bij alle acht besturen en scholen gelijktijdig onderzoek te doen, is om zo de bestuurlijke kwaliteit en de onderwijskwaliteit van de scholen in samenhang te onderzoeken en beoordelen. De aansturing en inrichting van de scholen kennen immers een grote overlap en de personele invulling van de besturen is gelijk: de acht SvPO scholen vallen formeel ieder onder een eigen bestuur. Het bestuur van iedere school bestaat uit dezelfde bestuurders als die van de andere scholen. De acht besturen en scholen hanteren dezelfde visie en uitgangspunten. De inrichting van het onderwijs en het financieel beheer is vrijwel gelijk op de acht scholen.

In het uitgebrachte rapport vierjaarlijks onderzoek van SvPO Amsterdam is het financieel beheer niet meegenomen. De voorlopige uitkomsten van het onderzoek naar het financieel beheer (waaronder beoordeling geldstromen en transacties) waren gedurende bovenbedoelde bestuursonderzoeken van dien aard dat besloten is voor elk van de acht SvPO-scholen een specifiek onderzoek in het kader van artikel 15 van de WOT op te starten. Het onderzoek naar het financieel beheer is daarom afgesplitst van het vierjaarlijks onderzoek. Het oordeel over het financieel beheer is in dit rapport "Financieel bestuurlijk onderzoek" opgenomen.

Dit rapport met bevindingen, conclusies en oordelen over het financieel beheer wordt tegelijkertijd met het rapport "vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen" aangeboden aan het bestuur van SvPO Amsterdam.

2.2. Onderzoeksvraag

Bij een vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen geven wij een eindoordeel over het financieel beheer en oordelen over de standaarden die daar onder vallen: continuïteit (FB1) en rechtmatigheid (FB3). Bij de doelmatigheid (FB2) geven wij geen oordeel, maar stimuleren wij daar waar nodig om verbetering te realiseren.

In dit specifieke financiële onderzoek bij SvPO Amsterdam staat de volgende vraag centraal: Is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van vier deelvragen (zie Onderzoekskader 2017):

1. Continuïteit: Wat is de financiële status van het bestuur en is er mogelijk sprake van een bedreiging van de continuïteit van het onderwijs?
2. Doelmatigheid: Zijn de bestedingen die door het bestuur zijn doelmatig?
3. Rechtmatigheid: Zijn de bestedingen die door het bestuur zijn gedaan rechtmatig?
4. Bestuur en organisatie: Is er sprake van een deugdelijk financieel beheer?

2.3. Opzet van het onderzoek

In het onderzoek naar de in paragraaf 2.2. opgenomen vragen richten wij ons daarmee op de standaarden binnen het kwaliteitsgebied Financieel beheer. Om de onderzoeksvragen te beantwoorden, hebben we onderzoek gedaan op het niveau van het bestuur. Wij hebben daarbij de volgende onderzoeksactiviteiten uitgevoerd:

- analyse van de jaarstukken 2018 en 2019 van SvPO Amsterdam;
- opvragen en beoordelen van de hieraan ten grondslag liggende grootboekadministraties en financiële transacties;
- naar aanleiding van de uitgevoerde analyses zijn vragen aan het bestuur gesteld en zijn aanvullend documenten opgevraagd en nader beoordeeld.

Om beter inzicht en duiding te verkrijgen in de geldstromen en transacties bij SvPO Amsterdam en de aan haar verbonden partijen:

- zijn de jaarstukken 2013 tot en met 2019 van de SvPO-ANBI-stichting geanalyseerd en zijn de hieraan ten grondslag liggende grootboekadministraties met financiële transacties opgevraagd.

- Tevens zijn naar aanleiding van de uitgevoerde analyses vragen aan het bestuur gesteld en aanvullend documenten opgevraagd;
- is een door het bestuur van Stichting Frederikssoon opgestelde samenvatting van de jaarstukken 2012 tot en met 2019 geanalyseerd. Naar aanleiding van de uitgevoerde analyse zijn vragen aan het bestuur gesteld en aanvullend documenten opgevraagd.

Voor dit onderzoek hebben wij gesproken met en hebben we gebruik gemaakt van gesprekken met:

- de bestuurder;
- de (3) bestuursleden die belast zijn met het intern toezicht op de onderwijsinstelling.

2.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 1 geven wij de samenvatting van de belangrijkste uitkomsten van dit onderzoek bij SvPO Amsterdam zoals die in de diverse paragrafen in hoofdstuk 3 zijn opgenomen.

In paragraaf 3.1. beschrijven we de inrichting van de organisatie bij SvPO Amsterdam. Ook gaan we nader in op de toepassing van de eigen code Goed Bestuur. Vervolgens worden in de volgende paragrafen een aantal specifieke onderwerpen behandeld. In paragraaf 3.2. gaat het over de verantwoording en besteding van ouderbijdragen en in paragraaf 3.3. rapporteren wij over de investeringen in de onderwijshuisvesting. Paragraaf 3.4. bevat de bevindingen naar aanleiding van de analyses van transacties/ geldstromen met aan SvPO Amsterdam verbonden partijen. Bevindingen over de hantering en naleving van de jaarverslaggevingsrichtlijnen bij de samenstelling van de jaarstukken van SvPO Amsterdam zijn in paragraaf 3.5. opgenomen.

In de paragrafen 3.6. tot en met 3.8. rapporteren wij over bevindingen over en oordelen op de standaarden FB1 (financiële continuïteit), FB2 (financiële doelmatigheid) en FB3 (rechtmatigheid). Dit betreffen de standaarden uit het kwaliteitsgebied Financieel beheer op bestuursniveau. In de daaropvolgende paragraaf 3.9. geven wij de conclusies en oordelen over het Financieel beheer.

De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

In hoofdstuk 5 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen. Wij hebben het rapport aan het bestuur van SvPO Amsterdam aangeboden met de mogelijkheid een zienswijze te geven. Het bestuur heeft van deze mogelijkheid wel gebruik gemaakt.

3. Bevindingen en conclusies

3.1. Inrichting organisatie

Ter verkrijging van een goed inzicht in de organisatie van SvPO Amsterdam en de daarmee verbonden partijen geven wij in deze paragraaf eerst een samenvattend overzicht hiervan. Van een verbonden partij is sprake indien deze partij invloed kan uitoefenen dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het financieel en zakelijk beleid van de andere partij.

Vervolgens gaan wij in deze paragraaf specifiek in op de bij SvPO Amsterdam geconstateerde financiële belangenverstrengeling en de naleving code Goed Bestuur.

Organisatorische inrichting SvPO Amsterdam en daarmee verbonden partijen

SvPO Amsterdam is zoals ook de overige zeven andere, elders in Nederland gevestigde SvPO-scholen, ondergebracht in een afzonderlijke rechtspersoon (stichting). Volgens de meest recent beschikbare gegevens uit het Handelsregister van de Kamer van Koophandel worden alle stichtingsbesturen bestuurd door twee personen, te weten de directeur/bestuurder van SvPO en de intern toezichthouder. Als directeur/gevolmachtigde staat bij alle acht SvPO-scholenstichtingen de partner van deze directeur/bestuurder ingeschreven. Zij is de leidinggevende van de schoolleiders en verantwoordelijk voor de uitvoering van het SvPO-onderwijsconcept bij alle SvPO-scholen. Sinds begin augustus 2020 is het bestuur van alle acht SvPO-scholen uitgebreid met twee extra intern toezichthouders. Momenteel (1 februari 2021) zijn de per augustus 2020 functionerende toezichthouders nog niet ingeschreven in het Handelsregister.

In artikel 7 van de statuten van SvPO Amsterdam staat vermeldt dat het dagelijks bestuur is samengesteld uit de functies van voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, secretaris en penningmeester. Alleen de functie van voorzitter (= directeur/bestuurder SvPO) is momenteel ingevuld. Sinds eind februari 2020 zijn de functie van secretaris en de functie van penningmeester vacant. Tot op heden zijn voor deze functies geen andere personen benoemd. Ook de functie van plaatsvervangend voorzitter is vacant. Het algemeen bestuur van SvPO Amsterdam bestaat momenteel uit de directeur/bestuurder SvPO en de drie bestuursleden die belast zijn met het intern toezicht. We stellen vast dat het bestuur zijn eigen statuten niet naleeft, nu de functie van penningmeester, secretaris en plaatsvervangend voorzitter niet zijn ingevuld.

Deze huidige onderbezetting maakt SvPO Amsterdam kwetsbaar. De borging van de bestuurlijke continuïteit is essentieel en hiermee is het

langer voortduren van de huidige situatie is dan ook ongewenst. Door de huidige vacatures is er geen sprake meer van een adequate functie- en rolscheiding in het bestuur.

De hierboven beschreven situatie wordt ook aangetroffen bij elk van de andere zeven besturen van de SvPO-scholenstichtingen.

Aan de acht SvPO-scholenstichtingen is een aantal andere rechtspersonen/ondernemingen verbonden. De directeur/bestuurder van de SvPO-scholenstichtingen is tevens voorzitter van al deze stichtingen. Met en tussen deze rechtspersonen/ondernemingen vinden financiële transacties plaats. Het betreffen de volgende verbonden partijen:

1. Stichting Voor Persoonlijk Onderwijs (een afzonderlijke private stichting die door de Belastingdienst erkend is als een zogenaamde ANBI = Algemeen Nut Beogende Instelling). Aan deze stichting worden door de ouders van alle acht SvPO-scholen de jaarlijkse vrijwillige ouderbijdragen betaald. Het bestuur bestaat uit drie leden, waaronder de directeur/bestuurder van alle SvPO-scholenstichtingen en een voormalig bestuurslid van de SvPO-scholenstichtingen. Deze stichting is eind oktober 2007 opgericht. De maximale zittingsduur van de huidige bestuursleden komt niet overeen met wat in artikel 5 lid 3 van de (gewijzigde) statuten is opgenomen. Vanaf de oprichting zijn er geen personele mutaties in het bestuur geweest. De eind oktober 2007 benoemde bestuursleden maken tot op heden deel uit van het bestuur. De maximale zittingsduur van twaalf jaar is daarmee in 2019 al overschreden.
2. Stichting Frederikssoon, een private stichting, opgericht door – als enig bestuurslid tevens bestuurder – de directeur/bestuurder van de SvPO-scholenstichtingen. Deze stichting verstrekt onder meer financiering in de vorm van investeringsbijdragen en leningen ten behoeve van de realisatie van onderwijshuisvesting van en bij een aantal SvPO-scholen. Tevens is deze stichting (intellectueel) eigenaar van het Workbook-systeem (zie paragraaf 3.2.). De jaarlijkse gebruikskosten worden door deze stichting in rekening gebracht bij de hierboven genoemde SvPO-ANBI-stichting. De regeling ouderbijdragen is per 1/1/2021 gewijzigd (de ouderbijdragen zijn afgeschaft). In plaats van de betaling van een jaarlijkse vergoeding voor het gebruik van het Workbooksysteem c.a. door Stichting Frederikssoon heeft Stichting Frederikssoon in 2021 besloten om met terugwerkende kracht tot 1/1/2020 bovenbedoelde jaarlijkse vergoeding niet meer in rekening te brengen aan de SvPO-ANBI-stichting. Deze laatste stichting zal ingaande 1/1/2020 ten laste van de tot nu toe ontvangen ouderbijdragen, jaarlijks een vergoedingsbedrag uitbetalen aan Stichting Frederikssoon. De hoogte van dit vergoedingsbedrag wordt bepaald op grond waarop de bestuurder van de SvPO-scholenstichtingen recht zou hebben op grond van de WNT-norm

(klasse B). In hoeverre deze afspraak is vastgelegd en met de interne toezichthouders (als werkgever van de directeur/bestuurder) van de SvPO-scholenstichtingen is afgestemd, wordt door de inspectie aanvullend beoordeeld in het vervolgtoezicht.

3. Stichting Landelijk Verband Passend Onderwijs. Het bestuur bestaat uit drie leden, waaronder de directeur/bestuurder van alle SvPO-scholen en twee voormalige bestuursleden van de SvPO-scholenstichtingen. Deze stichting is in 2013 opgericht en lijdt op grond van de bij de inspectie beschikbare informatie een “slapend” bestaan. De stichting is opgericht omdat SvPO een “eigen” (landelijk werkend en dekkend) samenwerkingsverband passend onderwijs wilde vormen. Op basis van wet- en regelgeving (de verplichting om aan te sluiten bij een regionaal samenwerkingsverband) bleek het bestaansrecht niet haalbaar.

Code Goed Bestuur

SvPO heeft een eigen code Goed Bestuur opgesteld. De eigen code goed bestuur voldoet niet aan de wet en wordt onvoldoende nageleefd. Het afwijken van deze eigen code wordt niet gemeld in het bestuursverslag (art. 103, eerste lid, onder a, Wet op het voortgezet onderwijs; hierna WVO). Er is onvoldoende toezicht op de naleving van de code door de intern toezichthouder. Dit alles leidt ertoe dat er onvoldoende waarborg is voor het tegengaan van belangenverstremgeling en voor transparant en integer handelen. Het bestuur voldoet hierdoor niet aan de wettelijke eisen (art. 24e lid b, 103 lid 1a en lid 5 WVO). In het uitgebrachte rapport vierjaarlijks onderzoek is daarom een herstelopdracht opgenomen. Hierna werken wij bovengenoemde tekortkomingen in het licht van dit specifiek rapport over het Financieel beheer bij SvPO Amsterdam nader uit.

De inhoud van de eigen code Goed Bestuur voldoet niet aan de wettelijke eisen

In artikel 103, lid 5, onder b WVO staat dat de code Goed Bestuur voorzieningen moet bevatten die belangenverstremgelingen tegengaan. De code van SvPO Amsterdam bevat slechts minimale voorzieningen die belangenverstremgelingen tegengaan. In artikel 1 van de code staat dat als de bestuurder belangenverstremgeling voorziet, dat gemeld moet worden bij de andere bestuurders. Van een professioneel bestuurder wordt verwacht dat als hij voorziet dat belangenverstremgeling ontstaat, hij dit tegengaat. De code bevat echter ook voorzieningen die belangenverstremgeling faciliteren. Artikel 3 van de eigen code staat bijvoorbeeld transacties tussen de stichting en een bestuurder of een familierelatie van de bestuurder toe.

Daarom is onze conclusie dat de eigen code Goed Bestuur van SvPO Amsterdam in strijd is met artikel 103, lid 5 onder b WVO.

Code Goed Onderwijsbestuur VO

Bestuur en intern toezicht dragen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor goed bestuur van, en toezicht op SvPO Amsterdam. Wij gaan eerst kort in op de definitie van en normering voor belangenverstrengeling binnen het onderwijs. Daarbij hanteren wij hetgeen in de Code Goed Onderwijsbestuur van de VO-Raad is opgenomen. De code van de VO-Raad is gebaseerd op algemene aanvaardbare beginselen van behoorlijk bestuur. Bij de VO-Raad zijn vrijwel alle besturen in het voortgezet onderwijs als lid aangesloten. Al deze onderwijsbesturen dienen de Code Goed Onderwijsbestuur VO toe te passen. Het bestuur van SvPO Amsterdam is geen lid van de VO-Raad en hanteert haar eigen code Goed Bestuur.

Door de code te hanteren laten bestuurders en intern toezichthouders aan de maatschappij in het algemeen en aan hun belanghebbenden in het bijzonder zien dat zij de gangbare standaarden voor goed bestuur en intern toezicht toepassen en vormgeven binnen hun eigen schoolorganisatie.

In de code Goed Onderwijsbestuur VO is als belangrijk principe opgenomen dat bestuur en intern toezichthouders betrouwbaar zijn door onder andere professioneel, integer en juist te handelen en hier open over zijn. De functie van het bestuur en de ‘persoon’ van de bestuurder zijn volgens deze code dan ook onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Vanuit hun verantwoordelijkheid voor goed onderwijs handelen bestuurder en intern toezichthouders in lijn met de waarden die zij en de onderwijsorganisatie hanteren en in lijn met hun morele kompas. Goed bestuur is immers meer dan naleving van regels en richtlijnen. Het draait om cultuur, gedrag, leiderschap, professionaliteit en discussie over, en handelen naar normen en waarden.

Wij hanteren de invulling van het principe “integriteit” (één van de vier in de code Goed Onderwijsbestuur VO opgenomen principes) als leidend voor het omgaan en voorkomen van belangenverstrengeling bij een onderwijsbestuur. Het bestuur en het intern toezicht spreken periodiek over de (schijnbare) belangen die hun leden persoonlijk of uit hoofde van (neven)functies hebben en afspraken over de omgang hiermee maken en deze vastleggen.

Eén van de richtlijnen die hierbij in acht wordt genomen is of er sprake is van ongewenste belangenverstrengeling)*. Er is in ieder geval sprake van ongewenste belangenverstrengeling van bestuurder of intern toezichthouders met andere intern toezichthouders, andere bestuurders of leden van het management die rechtstreeks onder het bestuur vallen bij:

- Familiaire dan wel daarmee vergelijkbare relaties;
- Zakelijke relaties.

)* De term 'belangenverstrengeling' kan op drie manieren worden uitgelegd.

1. *Parallele belangen*: een situatie waarin een bestuurder of toezichthouder meerdere belangen of functies heeft die elkaar raken en aanvullen.
2. *Ongewenste belangenverstrengeling*: Bepaalde vormen van belangenverstrengeling zijn ongewenst. Bijvoorbeeld als de belangen een zodanige invloed op elkaar hebben dat de onafhankelijkheid van een bestuurder of toezichthouder in het geding komt. Daardoor kan de organisatie worden beschadigd en vertrouwen en/of legitimiteit verliezen.
3. *Tegenstrijdig belang*: Tegenstrijdig belang is een zodanig direct of indirect persoonlijk belang van een bestuurder of toezichthouder dat deze niet meer in staat is om de belangen van de organisatie op een integere, objectieve en onbevooroordeelde wijze te behartigen.

Bij SvPO Amsterdam is sprake van ongewenste belangenverstrengeling en tegenstrijdige belangen. We lichten dit hieronder toe aan de hand van bevindingen uit het onderzoek.

Transacties met (stichtingen van) de bestuursvoorzitter en met familieleden

Bij onze analyse van de jaarrekeningen 2018 en 2019 stelden wij vast dat er directe financiële transacties zijn geweest met familieleden van de bestuursvoorzitter en financiële transacties (waaronder besteding van ontvangen ouderbijdragen) met private rechtspersonen, zoals de SvPO-ANBI-stichting en de stichting Frederikssoon. Wij zien hierin belangenverstrengelingen bij SvPO Amsterdam. Wij geven hieronder een aantal voorbeelden waaruit dat blijkt. Daarnaast hebben wij in paragraaf 3.4. van dit rapport een uitgebreidere inventarisatie van transacties opgenomen met aan SvPO Amsterdam verbonden partijen.

Voorbeelden van belangenverstrengeling

- De voorzitter van de SvPO-ANBI-stichting is tevens de bestuursvoorzitter van SvPO Amsterdam. Deze beslist samen met de twee overige bestuursleden van de ANBI-stichting over de aanwending en besteding van de bij de SvPO-ANBI-stichting ontvangen jaarlijkse vrijwillige ouderbijdragen. Hierbij is sprake van ongewenste belangenverstrengeling. Bij het nemen van besluiten over de aanwending van ouderbijdragen (in de ANBI-stichting) dient dezelfde persoon (in zijn hoedanigheid als bestuursvoorzitter van SvPO Amsterdam) besluiten te nemen, waarbij sprake kan zijn van tegenstrijdige belangen.
- De bestuursvoorzitter van SvPO Amsterdam is tevens vanuit de stichting Frederikssoon, eigenaar en leverancier van het geautomatiseerd leersysteem Workbook en het administratiepakket. De SvPO-ANBI-stichting is jaarlijks een bijdrage verschuldigd van maximaal euro 150.000 (voor totaal

acht SvPO-scholenstichtingen) aan stichting Frederikssoen. De ANBI-stichting ontvangt de vrijwillige ouderbijdragen, die feitelijk een vergoeding betreffen voor de betaling aan Stichting Frederikssoen en daarmee voor de beschikbaarstelling van Workbook aan o.a. SvPO Amsterdam. In dit voorbeeld is sprake van een zakelijk relatie en daarbij is sprake van tegenstrijdige belangen, waarbij de onafhankelijkheid van de bestuurder in het geding kan komen en/of is.

- De partner en de twee zonen van de bestuurder van SvPO Amsterdam en tevens bestuurder van de hierboven genoemde verbonden private rechtspersonen, staan op de loonlijst bij een of meerdere SvPO-scholen. Daarnaast worden door beide zonen diensten ten behoeve meerdere SvPO-scholen verricht waarbij de werkzaamheden op declaratiebasis worden vergoed. Op grond van deze familiale relaties is hier sprake van tegenstrijdige belangen.

Geldstromen niet transparant verantwoord

De onderwijsinspectie heeft beperkt inzage in de financiële stukken van de aan SvPO Amsterdam verbonden private stichtingen. Voor de interne belanghebbenden (zoals ouders en MR) en voor de onderwijsinspectie is niet transparant hoe geldstromen lopen. Dit geldt ook voor de intern toezichthouder. Wij vinden dat de taak van de intern toezichthouder zich niet beperkt tot alleen het toezicht op SvPO Amsterdam, maar dat de intern toezichthouder ook zicht heeft op de aan SvPO Amsterdam verbonden private partijen. Het ontbreekt momenteel aan voldoende toezicht en controle op het geheel aan geldstromen.

Wij vragen de intern toezichthouder om ook toezicht te houden op de aan SvPO Amsterdam verbonden partijen.

Er is onvoldoende toezicht op wettelijke verplichtingen, code Goed Bestuur en afwijkingen daarvan

In het bestuursverslag van SvPO Amsterdam zijn transacties met familiale en/of zakelijke relaties van de bestuursvoorzitter niet expliciet vermeld en toegelicht. Op dit punt wijkt het bestuur af van de eigen code Goed Bestuur. De wet verplicht besturen om afwijking van de code te benoemen in het bestuursverslag. Hiervan is geen sprake. Bovenstaande afwijking is niet opgenomen in het bestuursverslag. Het bestuur handelt daarmee in strijd met de wet (art. 103, eerste lid, onder a, WVO).

De intern toezichthouder heeft bovenstaande afwijking niet opgemerkt en is daarmee tekortgeschoten in het toezicht op naleving van de code. Dit is in strijd met de wet, die voorschrijft dat de intern toezichthouder toezicht moet houden op de naleving van de code Goed Bestuur (art. 24e1 lid b WVO).

De toezichthouder heeft hier onvoldoende op toegezien of onvoldoende tegenspraak geleverd om dit te voorkomen. Met name

het voorkomen van belangenverstremgeling en het melden van afwijkingen daarvan in het bestuursverslag is een belangrijke taak waarbij de toezichthouder in gebreke is gebleven. De toezichthouder zegt hierover desgevraagd dat mogelijke belangenverstremgeling wel besproken is. Er is geen sprake is geweest van een melding in het bestuursverslag, omdat de toezichthouder tot de conclusie kwam dat er geen sprake was van belangenverstremgeling, omdat gehandeld is in het belang van de scholen en de leerlingen. De inspectie is van mening dat de toezichthouder hierop kritischer had moeten doorvragen en dat er daarnaast melding van gemaakt had moeten worden in het bestuursverslag.

De in deze paragraaf beschreven belangenverstremgeling, de concentratie van verantwoordelijkheden, de bevoegdheden bij één persoon en het gebrek aan toezicht op het tegengaan van belangenverstremgelingen is niet gewenst en in strijd met de wet. De huidige situatie leidt tot onvoldoende waarborg voor transparant en integer handelen bij SvPO Amsterdam.

Zo zijn in het bestuursverslag geen transacties vermeld en toegelicht waarbij sprake is van familiare en/of zakelijke relaties van de bestuursvoorzitter. Wij vragen de intern toezichthouder om ook het toezicht met de aan SvPO Amsterdam verbonden partijen te betrekken bij haar reguliere toezichtstaken. Tevens vragen wij de intern toezichthouder op grond van art. 24e1 lid b WVO in haar toezichtsverslag melding te maken over het voorkomen van (ongewenste) belangenverstremgeling. Wij geven het bestuur van SvPO Amsterdam hiervoor een aantal herstelopdrachten.

Wet bestuur en toezicht rechtspersonen

De wetgeving op het gebied van bestuurders met een tegenstrijdig belang is sinds kort uitgebreid en nader vastgelegd. Per 1 januari 2021 is de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR) ingevoerd. Deze algemene wet heeft ook gevolgen voor bestuurders en intern toezichthouders in het funderend onderwijs.

Met de invoering van de WBTR is ook wettelijk vastgelegd dat een bestuurder geen besluiten mag nemen wanneer hij/zij een tegenstrijdig belang heeft.

Door invoering van de WBTR is het nog meer dan voorheen van belang dat in het geval van potentiële tegenstrijdige belangen, dit op tijd wordt gemeld bij eventuele medebestuurders en het intern toezicht. Indien er sprake is van eenhoofdig bestuur met tegenstrijdig belang, dan dient tijdig aan het intern toezicht te worden verzocht een besluit te nemen.

Door invoering van de WBTR zijn bestuurders hoofdelijk aansprakelijk voor de bijvoorbeeld de schade die het gevolg is van een misleidende

voorstelling in de financiële verslaggeving, zoals de jaarrekening. De nieuwe aansprakelijkheidsregels gelden ook voor intern toezichthouders.

Gezien de in deze paragraaf 3.1. opgenomen bevindingen omtrent belangenverstremgeling, adviseren wij u om nadrukkelijk kennis te nemen van de implicaties van deze nieuwe wetgeving.

3.2. Ouderbijdragen

SvPO Amsterdam vraagt als vrijwillige ouderbijdrage jaarlijks een bedrag van euro 450 per leerling. De betaling en verantwoording van deze ouderbijdrage vindt in tegenstelling tot wat gebruikelijk is, niet plaats aan en in de jaarrekening van SvPO Amsterdam, maar aan en in de SvPO-ANBI-stichting. In deze paragraaf vermelden wij onze bevindingen.

Verantwoording ouderbijdragen bij SvPO-ANBI-stichting

De door de ouders/verzorgers van leerlingen bij SvPO verschuldigde jaarlijkse vrijwillige ouderbijdragen (bijdrage voor taalreizen c.a. van euro 250 en vergoedingsbijdrage voor schoolkosten van euro 200), dienen te worden betaald aan de aan SvPO Amsterdam gelieerde SvPO-ANBI-stichting. Ook alle ouderbijdragen van leerlingen van de overige zeven SvPO-scholenstichtingen worden rechtstreeks door de ouders overgemaakt naar en verantwoord in de financiële administratie van deze ANBI-stichting.

Volgens de schoolgids betalen ouders/verzorgers de jaarlijkse ouderbijdrage voor bekostiging van de onderstaande kostencomponenten.

“We geven het soort persoonlijk onderwijs dat op een dure privé school niet zou misstaan. Toch is onze **ouderbijdrage** slechts **250 euro per jaar**. De bijdrage wordt gebruikt voor de taalreizen, excursies, sportdagen, projecten en voor de verschillende vieringen. Betaling van de ouderbijdrage is niet verplicht als uw kind niet aan de activiteiten deelneemt.

Verder zijn er de **schoolkosten** voor pennen, papier en het gebruik van woordenboeken, atlas, grafische rekenmachine, laptop, opladen en laptopkastje. Door afspraken met vaste leveranciers kunnen onze scholen dat gezamenlijk goedkoper inkopen dan dat ouders dat individueel zouden kunnen. Voor de schoolspullen geldt een vergoeding van **200 euro per jaar**.

Tenslotte is er een bijdrage aan de kosten voor de taalreizen. Deelname aan de taalreizen is vrijwillig. School betaalt het grootste deel. Ouders betalen **20 euro per dag**.”
(Bron: Schoolgids SvPO 2020)

Bij het door ons uitgevoerde onderzoek aangaande de financiële verantwoording (jaarverslaggeving en onderliggende financiële transacties) constateerden wij:

- De kosten van taalreizen worden via de schoolexploitatie bekostigd en ten laste van de ontvangen rijksbekostiging

gebracht. Bij de SvPO-ANBI-stichting worden de hieraan gerelateerde ouderbijdragen verantwoord. De vergoeding van de kosten van deze taalreizen zijn niet door de SvPO school Amsterdam in rekening gebracht bij de SvPO-ANBI-stichting.

- De centraal ten laste van de ouderbijdrage door SvPO Amsterdam aangeschafte schoolmaterialen zijn in de schoolexploitatie verantwoord. Deze door SvPO Amsterdam voorgeschoten kosten van schoolmaterialen zijn niet door SvPO Amsterdam gedeclareerd bij de SvPO-ANBI-stichting die de betreffende ouderbijdrage daarvoor heeft ontvangen.

De jaarrekening van SvPO Amsterdam (dit geldt ook voor de overige zeven SvPO-scholenstichtingen) laat nu hierdoor jaarlijks een nadeliger exploitatieresultaat zien omdat niet alle kosten en gerelateerde baten/opbrengsten aan SvPO Amsterdam worden toegerekend. Dit omdat baten/opbrengsten (zoals ouderbijdragen) die als bijdrage/dekking dienen van bij SvPO Amsterdam verantwoorde kosten/lasten “achterblijven” in de financiële administratie van de SvPO ANBI-stichting. Voor een nadere toelichting over de wijze van verantwoording van ouderbijdragen en de hieraan gerelateerde kosten verwijzen wij naar paragraaf 3.8. van dit rapport.

Door bovengenoemde gescheiden verantwoording van baten en lasten zijn bij de SvPO-ANBI-stichting per saldo extra baten gegenereerd (het resultaat op de ontvangen ouderbijdragen en vergoedingen schoolkosten minus de hieraan toe te rekenen bestedingen/lasten). Deze majeure extra baten (feitelijk niet bestede ouderbijdragen) worden binnen de SvPO-ANBI-stichting ingezet als financieringsmiddel om andere kosten en leningen, investeringen en investeringsbijdragen in nieuwe onderwijshuisvesting – al of niet aan publieke en private verbonden partijen - te realiseren. De bestedingsrichting van aanwending van ouderbijdragen ten behoeve van investeringen in onderwijshuisvesting is niet in de Schoolgids opgenomen.

Daarbij moet de vraag worden gesteld of (voor)investeringen in grond en onderwijshuisvesting en verstrekking en ontvangst van leningen aan verbonden partijen (zoals aan/van Stichting Frederikssoon en aan/van diverse SvPO-scholenstichtingen) wel per saldo ten laste van de ontvangen en niet aan de bestedingsdoelstelling (zoals opgenomen in de schoolgids) van ouderbijdragen dienen te worden bekostigd/ gefinancierd. In de schoolgids is als bestedingsdoel van de ouderbijdragen niet opgenomen dat deze kunnen worden aangewend voor investeringen in onderwijshuisvesting bij SvPO Amsterdam en bij andere SvPO-scholenstichtingen.

Een ander deel van in de financiële administratie van de SvPO-ANBI-stichting verantwoorde kosten/lasten zijn jaarlijks toe te rekenen aan de SvPO-scholenstichtingen (zoals kostenontwikkeling leermiddelen en kosten werving leerlingen). Deze zijn niet door de SvPO-ANBI-

stichting doorberekend en daardoor niet verantwoord in de schoolexploitatiereningen, zo ook niet bij SvPO Amsterdam. Deze kosten zijn nu door de SvPO-ANBI-stichting ten laste gebracht van de van de ontvangen ouderbijdragen. Deze besteding van de ouderbijdragen is niet via de schoolgids aan de ouders gecommuniceerd.

Ter bekostiging van bovenbedoelde kosten ontvangt de school evenwel rijksbekostiging (lumpsumvergoeding, w.o. component voor compensatie verstrekking gratis schoolboeken). Hiermee kunnen bovengenoemde aan de scholen toe te rekenen kosten van gemene rekening worden bekostigd. Doordat de SvPO-ANBI-stichting deze kosten niet heeft doorberekend aan SvPO Amsterdam geeft de jaarrekening van SvPO Amsterdam geen getrouw beeld.

Zowel voor ouders als de onderwijsinspectie is het belangrijk dat de besteding en verantwoording van ouderbijdragen transparant is en betrouwbaar wordt verantwoord. De jaarrekening van SvPO Amsterdam dient betrouwbaar te zijn. Dit betekent dat de jaarrekening geen onjuistheden mag bevatten als gevolg van gescheiden verantwoording van lasten en baten bij en in diverse aan SvPO-verbonden partijen. De gebruiker van de jaarverslaggeving moet kunnen uitgaan van een getrouwe weergave. Wij geven het bestuur van SvPO Amsterdam een herstelopdracht om in de jaarrekening van de onderwijsinstelling ingaande 2020 voortaan de juiste verantwoordingswijze toe te passen (zie voor verdere toelichting paragraaf 3.8. en 3.9. in dit rapport).

Tevens dient (pro)actief in de communicatie naar ouders volledig inzicht te worden gegeven over de samenstelling en besteding/verantwoording (achteraf) van de ouderbijdrage. Alleen passief verwijzen naar de verantwoordingsinformatie op de internetwebsite van de SvPO-ANBI-stichting volstaat niet en doet geen recht aan een juiste en betrouwbare informatievoorziening aan ouders. Wij geven het bestuur van SvPO Amsterdam hiervoor een herstelopdracht.

Ingaande 2021 is besloten om de ouderbijdrage en de bijdrage aan schoolkosten te vervangen door een bijdrage aan de taalreizen. De hoogte van deze ouderbijdrage (euro 450) is ongewijzigd.

Overige bevindingen over besteding vrijwillige ouderbijdragen

Beschikbaarstelling gratis leermiddelen (w.o. Workbook)

Het bestuur van SvPO Amsterdam krijgt financiële middelen van de overheid om in adequaat lesmateriaal te voorzien. Het bestuur en de school zijn in opzet vrij in de besteding van die middelen.

De besturen in het voortgezet onderwijs ontvangen voor de

bekostiging van hun onderwijs een lumpsumbedrag gebaseerd op een gemiddelde bekostiging van € 8.600 per leerling per jaar (prijsspeil 2020). Dit is één budget voor materiële en personele kosten, waarbij het aan het bestuur is om te bepalen hoe zij dat binnen de wettelijke kaders besteedt. De categorie lesmateriaal (maatregel verstrekking “gratis schoolboeken”) is tot nu toe als afzonderlijke categorie en als onderdeel van het lumpsumbedrag gelabeld (2020: € 321,88 per leerling).

Bij SvPO Amsterdam (overigens net als bij de overige zeven SvPO-scholenstichtingen) wordt gebruik gemaakt van het geautomatiseerd leersysteem Workbook. Dit systeem is ontwikkeld door Stichting Frederikssoen en deze stichting is tevens (intellectueel) eigenaar en leverancier van Workbook. De bestuurder (en enig eigenaar) van deze private stichting fungeert daarnaast als bestuursvoorzitter van SvPO Amsterdam.

De jaarlijkse gebruikskosten van Workbook (tot 2019: euro 30.000 per school; in 2019 gemaximeerd op euro 18.750 per school) worden door Stichting Frederikssoen in rekening gebracht bij de SvPO-ANBI-stichting. Verdeling en doorbelasting van de jaarlijkse gebruikskosten aan de SvPO-school vindt echter niet plaats. Volgens informatie op de website van de SvPO-ANBI-stichting worden de in opdracht van de SvPO-ANBI-stichting te ontwikkelen lesmethoden en leermiddelen (zoals Workbook), gratis ter beschikking gesteld aan de SvPO-scholenstichtingen.

De door Stichting Frederikssoen bij de SvPO-ANBI-stichting in rekening gebrachte jaarlijkse gebruikskosten van Workbook blijven ten laste van de exploitatierekening van de SvPO-ANBI-stichting. Feitelijk worden deze jaarlijkse gebruikskosten bekostigd uit de door ouders te betalen vergoedingsbijdrage van euro 200 die zij jaarlijks dienen te voldoen aan de SvPO-ANBI-stichting ten behoeve van schoolkosten. Omdat doorbelasting van de jaarlijkse gebruikskosten van euro 18.750 door de SvPO-ANBI-stichting aan SvPO Amsterdam achterwege blijft, wordt het in de lumpsum begrepen gelabeld vergoedingsbedrag (euro 321,88 per leerling) niet volledig gebruikt. Bij de uitwerking van de invoering in 2008 van de verstrekking van gratis schoolboeken is een bedrag van euro 308,00 per leerling structureel toegevoegd aan de lumpsum.

Zoals hierboven is aangegeven worden de jaarlijkse gebruikskosten van Workbook door de ouders betaald. De door Rijk ter beschikking gesteld specifiek lumpsumbedrag voor de verstrekking van gratis schoolboeken wordt door het bestuur van SvPO Amsterdam niet hiervoor aangewend. Ons is gebleken dat deze informatie niet bij de ouders van SvPO Amsterdam bekend is. Wij vragen het bestuur van SvPO Amsterdam voortaan hiermee bij de vaststelling van de vrijwillige ouderbijdrage en bij de communicatie over de hoogte van de door ouders te betalen jaarlijkse vergoedingsbijdrage voor

schoolkosten, rekening te houden. Wij geven het bestuur van SvPO Amsterdam hiervoor een herstelopdracht.

De vergoedingsregeling voor het gebruik van leermiddelen aan Stichting Frederikssoon is volgens het bestuur ingaande 1/1/2020 gewijzigd, waardoor ouders niet meer via de betaalde ouderbijdragen, bijdragen aan de gebruikskosten c.a. voor het Workbooksysteem.

3.3. Onderwijshuisvesting

Ten behoeve van het vierjaarlijks onderzoek hebben wij analyses van de jaarrekeningen 2018 en 2019 en van de hieraan ten grondslag liggende financiële transacties uitgevoerd. Hieruit blijkt dat over deze jaren afgerond euro 5,6 miljoen aan publieke middelen (vanuit lumpsumvergoeding rijksbekostiging) voor investeringen in de onderwijshuisvesting is aangewend. In deze paragraaf hebben we de uitkomsten van deze analyse opgenomen. We geven eerst een samenvatting van onze inventarisatie. Daarna gaan we in op de bij de meeste SvPO-scholenstichtingen aangetroffen vorm van financiering (via volledige doordecentralisatie onderwijshuisvesting; hierna: DDC OHV) van deze onderwijsinvesteringen. Vervolgens toetsen we deze uitgaven/investeringen aan de hand van de wettelijke kaders. We hebben ons niet beperkt tot de transacties bij SvPO Amsterdam omdat daarmee onvoldoende inzicht kan worden verkregen. Door de geconstateerde onderlinge transacties/geldstromen met de andere SvPO-scholenstichtingen geeft alleen rapportering in algehele samenhang een beter inzicht in de investeringen in onderwijshuisvesting.

Inventarisatie transacties 2018 en 2019 onderwijshuisvesting

In onderstaande tabel is van deze inventarisatie een totaalspecificatie per SvPO-scholenstichting opgenomen. De tabel laat zien dat SvPO-scholen onderling bedragen van materiële omvang schenken (gift) om de realisatie van grote investeringen in de onderwijshuisvesting en grondaankopen voor realisatie (ver)nieuwbouw van de onderwijshuisvesting te financieren en op die manier eerder mogelijk te maken. Hieruit blijkt dat een aantal SvPO-scholen onderling forse (netto) lasten/betalingen en forse (netto) baten/ontvangsten in 2018 en 2019 aan elkaar als gift/bijdrage hebben verstrekt.

SvPO-schoolstichting	Saldo	last	bate	netto ontvanger	netto betaler
SvPO Kapelle	€ 225.000	€ 225.000	€ -	-	-
SvPO Hurdegaryp	€ 1.453.242	€ 1.753.242	€ 300.000	-	JA
SvPO Geldermalsen	€ -737.500	€ 362.500	€ 1.100.000	JA	
SvPO Utrecht	€ 1.471.149	€ 1.621.149	€ 150.000	-	JA
SvPO Amsterdam	€ 1.603.514	€ 1.603.514	€ -	-	JA
SvPO Hoorn	€ -3.349.769	€ -	€ 3.349.769	JA	-
SvPO Deventer	€ -665.636	€ -	€ 665.636	JA	-
SvPO Hengelo	€ -	€ -	€ -	-	-
Totaal	€ -	€ 5.565.405	€ 5.565.405		

Ter toelichting van de in deze tabel opgenomen bedragen, vermelden wij de duiding van de belangrijkste mutaties:

- SvPO Hurdegaryp heeft in 2018 de aankoop van het v/m Missiehuis in Hoorn (nieuwe onderwijshuisvesting voor SvPO Hoorn) voor haar rekening genomen: een bedrag van euro 1.753.242 is onder de overige lasten (als zijnde een gift aan SvPO Hoorn) in de exploitatierekening over 2018 van SvPO Hurdegaryp verantwoord.

NB: Het juridisch en economisch eigendom van het onroerend goed in Hoorn lag in 2018 en 2019 bij SvPO Hurdegaryp. Deze forse investering in materiële vaste activa is echter ten onrechte niet in de jaarrekeningen 2018 en 2019 van SvPO Hurdegaryp op de balans (bruto) geactiveerd en/of toegelicht bij/in het verloopoverzicht "materiële vaste activa". De aankoop is rechtstreeks ten laste van de exploitatierekening 2018 van SvPO Hurdegaryp verantwoord.
- SvPO Geldermalsen heeft van SvPO Utrecht in 2019 een investeringsbijdrage ten behoeve van realisering nieuwe onderwijshuisvesting van euro 1.100.000 ontvangen. Deze incidentele bate is in de exploitatierekening over 2019 van SvPO Geldermalsen als "overige bate" verantwoord. Deze in 2019 ontvangen bate was niet door SvPO-Geldermalsen begroot. Mede hierdoor is het exploitatieresultaat over 2019 van SvPO-Geldermalsen (euro 851.000) eenmalig voordelig beïnvloed. Volgens de in het bestuursverslag 2019 opgenomen meerjarenbegroting (zie continuïteitsparagraaf) is voor het jaar 2020 onder de overige lasten een (extra) last begroot van euro 2 miljoen euro.

- SvPO Utrecht heeft in 2019 voor euro 1,6 miljoen bijgedragen aan de realisering van onderwijshuisvesting bij drie SvPO-scholenstichtingen.
- SvPO Amsterdam heeft in 2018 een gift in de vorm van een investeringsbijdrage van euro 300.000 verstrekt aan SvPO Hurdegaryp. In 2019 zijn door SvPO Amsterdam voor euro 1.045.215 aan bouwtermijnen, in rekening gebracht door de aannemer van SvPO Hoorn, betaald. Eveneens heeft SvPO Amsterdam via deze wijze voor euro 258.299 bijgedragen aan de (ver)bouw bij SvPO Deventer. In totaal heeft SvPO Amsterdam euro 1,6 miljoen ten laste van haar schoolexploitatierkening (“overige lasten”) over 2018 en 2019 gebracht.
- SvPO Hoorn heeft in 2019 bij vier SvPO-scholenstichtingen bouwtermijnen ter betaling door deze stichtingen ingediend voor een totaalbedrag van euro 1.596.527. SvPO Hurdegaryp heeft in 2018 de aanschaf van 't Missiehuis voor haar rekening genomen.

Door SvPO Amsterdam is in 2019 voor een bedrag van afgerond euro 1,6 miljoen via rijksbekostiging verkregen publieke middelen geschonken (gift) en vervolgens daadwerkelijk betaald aan onderstaande drie SvPO-scholenstichtingen, te weten:

Bestuur	Bedrag	Doel
SvPO Hurdegaryp	€ 300.000	SvPO Amsterdam heeft in 2018 een bedrag van euro 300.000 betaald aan SvPO Hurdegaryp, zijnde een investeringsbijdrage ten behoeve van realisering nieuwe onderwijshuisvesting bij SvPO Hurdegaryp; het bedrag is ten laste van exploitatierkening 2018 SvPO Amsterdam verantwoord onder overige lasten
SvPO Deventer	€ 258.299	Betaling door SvPO Amsterdam van door aannemer van SvPO Deventer in rekening gebrachte (ver)bouwtermijnen onderwijshuisvesting Deventer; het totaalbedrag is ten laste van exploitatierkening 2019 SvPO Amsterdam verantwoord onder overige lasten
SvPO Hoorn	€ 1.045.215	Betaling door SvPO Amsterdam van door aannemer van SvPO Hoorn in rekening gebrachte (ver)bouwtermijnen onderwijshuisvesting Hoorn; het totaalbedrag is ten laste van exploitatierkening 2019 SvPO Amsterdam verantwoord onder overige lasten

Deze extra (incidentele) last is via de exploitatierkening over 2018 en 2019 bij SvPO Amsterdam verantwoord. Een gevolg hiervan is dat er publieke middelen worden uitgekeerd, terwijl deze middelen in de (nabije) toekomst mogelijk “hard nodig” beschikbaar dienen te zijn voor extra uitgaven en investeringen in het onderwijs (bijvoorbeeld ter verbetering onderwijskwaliteit). Door bovenbedoelde uitstroom aan publieke middelen zijn mogelijk geen extra reservemiddelen beschikbaar als buffer voor optredende (toekomstige) kwaliteits- en continuïteitsrisico's.

Daarnaast wordt het besluit tot beschikbaarstelling van bijdragen van een SvPO-school aan een andere SvPO-school tot nu toe op ad hoc

basis genomen. In de schoolbegroting over 2019 was hiermee echter geen rekening gehouden en daarom niet in de begroting opgenomen. De aanwezigheid van een actuele en beleidsrijke (meerjaren)begroting bij de beoordeling van de (meerjarige) financiële continuïteit is bij de beoordeling van de financiële continuïteit van de onderwijsinstelling van eminent belang. Dit blijkt nu niet zo te zijn (zie paragraaf 3.6.).

Volledige doordecentralisatie onderwijshuisvesting (DDC OHV)

Op grond van de huidige onderwijswetgeving heeft de gemeentelijke overheid de wettelijke zorgplicht om te voorzien in onderwijshuisvesting. Ter voorkoming van het langjarig moeten wachten op het gemeentelijk aanbod van beschikbaar komende huisvestingsmogelijkheden (o.a. via opnemingsplanning in de gemeentelijke onderwijsinvestingsplanning), hebben SvPO scholenstichtingen aan de betreffende gemeenten verzocht om te mogen opteren voor volledige DDC OHV. Alleen de gemeenten Amsterdam, Utrecht en Hengelo hebben bovenbedoelde optie niet gehonoreerd. Deze gemeenten konden tijdig bestaande en beschikbare leegstaande onderwijshuisvesting in gebruik geven aan de betreffende SvPO-scholenstichtingen.

Indien een gemeente daarin toestemt (de gemeenteraad is niet verplicht om DDC OHV in te willigen), wordt door de gemeente met de onderwijsinstelling een overeenkomst gesloten. In deze overeenkomst stelt de gemeente jaarlijks een vergoedingsbedrag beschikbaar. Dit bedrag kan de onderwijsinstelling aanwenden voor het financieel dekken van de jaarlijkse kapitaallasten (rente en aflossing) van de af te sluiten geldlening(en) en ter dekking van de jaarlijkse exploitatielasten (zoals groot onderhoud).

Bij vijf van de acht SvPO-besturen is sprake van DDC OHV. De gemeentes Utrecht, Amsterdam en Hengelo zijn niet voornemens over te gaan tot DDC OHV. Wél zijn door twee gemeentes forse (ver)bouwkredieten aan de betreffende SvPO-scholenstichtingen ter beschikking gesteld ten behoeve van de verbouw/renovatie van de onderwijshuisvesting in Utrecht en Amsterdam. Zo heeft de gemeente Amsterdam over de jaren 2017 tot en met 2019 voor een bedrag aan euro 8,8 miljoen aan voorschotten aan SvPO Amsterdam betaald ten behoeve van de verbouw/renovatie van SvPO Amsterdam.

Omdat voor de investeringen in onderwijshuisvesting waarbij DDC OHV aan de orde is, sprake is van majeure investeringsbedragen, dienen de betreffende SvPO-scholen tijdig te beschikken over voldoende financieringsmiddelen. De momenteel jaarlijks van de diverse gemeentes te ontvangen DDC OHV-vergoedingen zijn vrijwel ontoereikend. Dit komt omdat bij bovenbedoelde SvPO-scholen vrijwel in een korte periode investeringen worden uitgevoerd. Voor de

(voor)financiering van deze investeringen bestaan vrijwel geen mogelijkheden om via de kapitaalmarkt financiering te verkrijgen, waardoor nu door onderlinge overdracht van rijksbekostiging, voor deze financiering door en van de SvPO-scholenstichtingen wordt gezorgd.

Omdat de omvang van de hierboven beschreven onderlinge financiering niet toereikend was, zijn ook via de met de SvPO-scholenstichtingen verbonden private rechtspersonen (SvPO-ANBI-stichting en Stichting Frederikssoon) additionele financieringsmiddelen verkregen (veelal via beschikbaarstelling van een kortlopende leningsfaciliteit, dan wel door aanschaf van bouwgrond en/of bestaand onroerend goed dat voor onderwijshuisvesting geschikt zal worden gemaakt). Zo hebben de SvPO-ANBI-stichting en Stichting Frederikssoon de verwerving van het pand (v/m kerk) ten behoeve van de huisvesting van SvPO Deventer gezamenlijk voorgefinancierd.

Wettelijk kader

Zoals in onderstaand wettelijk kader is opgenomen, kunnen niet voor besteding aan personeels- en schoolexploitatiekosten benodigde overschotten van ontvangen rijksbekostiging (waaronder uit eerder exploitatiejaren niet aangewende gereserveerde publieke middelen), worden aangewend voor voorzieningen in de huisvesting.

Wettelijk kader

In de WVO (art. 99 lid 6a) zijn bestedingsrichtlijnen opgenomen die het bevoegd gezag in acht dient te nemen bij de besteding van de ontvangen rijksbekostiging (lumpsum) aan een andere school van voortgezet onderwijs.

Het voor personeels- en exploitatiekosten ontvangen bedrag (de lumpsum) dient te worden aangewend voor de kosten van personeel en voor voorzieningen in de schoolexploitatie. In geval van een overschot op die bedragen, kan dat overschot worden aangewend voor voorzieningen in de huisvesting.

De door het bevoegd gezag voor voorzieningen in de huisvesting betaalde bedragen dienen door het bevoegd gezag zodanig te worden aangewend dat een behoorlijke en deugdelijke totstandkoming van deze voorzieningen is verzekerd. Indien na realisatie van deze huisvestingsvoorzieningen de bedragen niet volledig zijn aangewend, kan het resterende deel daarvan worden aangewend voor de kosten van personeel of voorzieningen in de exploitatie (art. 99 lid 2 WVO).

De mogelijkheid die de WVO hier biedt, wordt door SvPO bij vrijwel elke afzonderlijke SvPO-scholenstichting ruimhartig toegepast.

Eigendomsstatus en verantwoording onderwijshuisvesting

Zoals eerder in deze paragraaf is opgemerkt, geeft de feitelijke eigendomsstatus van de bestaande en nieuwe onderwijshuisvesting een gevarieerd en niet compleet beeld. Zo is niet inzichtelijk welke rechtspersoon de werkelijke en actuele juridische en/of economische

eigenaar is van delen van de onderwijshuisvesting. Uit ons onderzoek verkregen informatie is gebleken dat de eigendomssituatie van veel van de bestaande onderwijshuisvesting vanaf 2018 tot en met nu is veranderd. Of anders binnen afzienbare tijd van eigendomssituatie zal veranderen.

De financiële verantwoording en presentatie van de tot en met in 2019 in de jaarverslaggeving (over 2020 is nog geen verantwoordingsinformatie beschikbaar) investeringen in onderwijshuisvesting van en bij de diverse SvPO-scholenstichtingen en de hiermee verbonden private rechtspersonen is niet transparant en niet volledig. Daarnaast bestaan er plannen om de “eigen” onderwijshuisvesting (al of niet gefinancierd met behulp van rijksbekostiging en eerder ontvangen vrijwillige ouderbijdragen) in een afzonderlijke private rechtspersoon onder te brengen.

Vanwege de veelheid van nieuwe gerealiseerde onderwijshuisvesting en andere hiervoor beschreven bevindingen zal de inspectie een nader specifiek onderzoek uitvoeren. Aspecten die met name bij dit onderzoek zullen worden betrokken zijn:

- beoordeling van de feitelijke eigendomssituatie van de onderwijshuisvesting bij de acht SvPO-scholenstichtingen en de daaraan verbonden partijen;
- beoordeling verantwoording van de investeringen in de onderwijshuisvesting, met name gericht op:
  - de wijze van bekostiging/financiering en mogelijkheid aanwending van de ouderbijdragen;
  - de juistheid van de verantwoording en presentatie in de jaarverslaggeving (bij welke rechtspersoon, waardering, hantering juiste waarderingsgrondslagen);
  - rechtmatigheid;
  - relatie met verbonden partijen.

3.4. Transacties met verbonden partijen

Van een verbonden partij is sprake indien deze partij beleidsbepalende invloed kan uitoefenen dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het financieel en zakelijk beleid van de andere partij. Zoals in paragraaf 3.1. van dit rapport is genoemd, hebben wij bij onze analyse van de jaarrekeningen 2018 en 2019 vastgesteld dat er directe financiële transacties zijn geweest met familieleden van de bestuursvoorzitter. Daarnaast is er sprake van bijvoorbeeld financiële transacties (waaronder besteding van ontvangen vrijwillige ouderbijdragen) met private rechtspersonen, zoals SvPO-ANBI-

stichting en de stichting Frederikssoon, waaraan beide stichtingen de bestuursvoorzitter van SvPO Amsterdam is verbonden. Ook transacties met één of meerdere van de overige zeven SvPO-scholenstichtingen komen voor. Naast financiële transacties tussen bovengenoemde verbonden partijen zijn er ook verplichtingen aangegaan, die nog niet hebben geleid tot een overdracht van (geld)middelen.

In onderstaande tabel hebben wij de meest in het oog springende transacties met aan SvPO Amsterdam verbonden partijen opgenomen. Dit ter verkrijging van inzicht over de besteding van middelen door SvPO Amsterdam en andere SvPO-scholenstichtingen en vice versa. Ook geeft deze tabel inzicht in transacties tussen SvPO Amsterdam en de SvPO-ANBI-stichting en vice versa.

Omschrijving	Betaald aan/ ontvangen van:	Bedrag (euro)	Bijzonderheden
Vergoeding voor personeelsuitje/studiedag 2019 (totaalbedrag voor alle acht SvPO-scholen)	Door SvPO-ANBI-stichting betaald aan de SvPO-scholen en bij SvPO-scholen ontvangen	20.000	Binnen SvPO-ANBI-stichting is deze uitgave bekostigd uit de ontvangen ouderbijdragen (kosten zijn terugontvangen van SvPO-scholen). In de schoolgids is deze aanwending van de ouderbijdrage niet genoemd.
Vergoeding voor personeelsuitje/studiedag 2018 (totaalbedrag voor vijf SvPO-scholen)	Door SvPO-ANBI-stichting betaald aan de SvPO-scholen en bij SvPO-scholen ontvangen	13.000	Binnen SvPO-ANBI-stichting is deze uitgave bekostigd uit de ontvangen ouderbijdragen (kosten zijn terugontvangen van SvPO-scholen). In de schoolgids is deze aanwending van de ouderbijdrage niet genoemd.
Door SvPO Amsterdam betaald aan bouwprojecten onderwijshuisvesting voor SvPO Hoorn en Deventer (o.g.v. art. 99 lid 6 WVO) – (2019)	SvPO Hoorn SvPO Deventer	1.300.000	Zie paragraaf 3.3.
Marketingkosten 2019 (totaalbedrag voor alle acht SvPO-scholen)	Door SvPO-ANBI-stichting betaald aan dienstverlener/leverancier	68.000	Ten laste van in SvPO-ANBI-stichting ontvangen ouderbijdragen gebleven (kosten zijn niet in rekening gebracht aan SvPO-scholen). In de schoolgids is deze aanwending van de ouderbijdrage niet genoemd.
Marketingkosten 2018 (totaalbedrag voor vijf SvPO-scholen)	Door SvPO-ANBI-stichting betaald aan dienstverlener/leverancier	81.000	Ten laste van in SvPO-ANBI-stichting ontvangen ouderbijdragen gebleven (kosten zijn niet in rekening gebracht aan SvPO-scholen). In de schoolgids is deze aanwending van de ouderbijdrage niet genoemd.
Onderzoekskosten 2019 (totaalbedrag voor alle acht SvPO-scholen)	Door SvPO-ANBI-stichting o.a. betaald aan werknemer (in dienst bij ANBI-SvPO-stichting)	29.000	Ten laste van in SvPO-ANBI-stichting ontvangen ouderbijdragen gebleven (kosten zijn niet in rekening gebracht aan SvPO-scholen). In de schoolgids is deze aanwending van de ouderbijdrage niet genoemd.

Omschrijving	Betaald aan/ontvangen van:	Bedrag (euro)	Bijzonderheden
Managementvergoedingen (2019) door SvPO-ANBI-stichting t.b.v. door bestuurders van SvPO-ANBI-stichting uitgevoerde werkzaamheden t.b.v. verbouw/renovatie onderwijshuisvesting SvPO Amsterdam en SvPO Utrecht	Door SvPO-ANBI-stichting niet uitbetaald; wél is gehele bedrag als vergoeding gedeclareerd aan SvPO Amsterdam en Utrecht (en ontvangen door SvPO-ANBI-stichting)	49.000	Kosten zijn in jaarrekening SvPO Amsterdam en Utrecht gebracht ten laste van de (en daardoor vergoed) gemeentelijke investeringskredieten.
Managementvergoedingen (2018) door SvPO-ANBI-stichting t.b.v. door bestuurders van SvPO-ANBI-stichting uitgevoerde werkzaamheden t.b.v. verbouw/renovatie onderwijshuisvesting SvPO Amsterdam en SvPO Utrecht	Door SvPO-ANBI-stichting niet uitbetaald; wél is gehele bedrag als vergoeding gedeclareerd aan SvPO Amsterdam en Utrecht (en ontvangen door SvPO-ANBI-stichting)	91.000	Kosten zijn in jaarrekening SvPO Amsterdam en Utrecht gebracht ten laste van de (en daardoor vergoed) gemeentelijke investeringskredieten.
Inhuur docenten 2019 t.b.v. 4 SvPO-scholen, waaronder SvPO Amsterdam – docenten zijn in dienst bij ANBI-SvPO-stichting	Door SvPO-ANBI-stichting o.a. betaald aan werknemers – bedrag is weer terugontvangen van de 4 SvPO-scholen	92.000	Transacties met verbonden partijen.
Inhuur docenten 2018 t.b.v. 4 SvPO-scholen, waaronder SvPO Amsterdam – docenten zijn in dienst bij ANBI-SvPO-stichting	Door SvPO-ANBI-stichting o.a. betaald aan werknemers – bedrag is weer terugontvangen van de 4 SvPO-scholen	85.000	Transacties met verbonden partijen.
Terugbetaald in 2018 van in 2017 door Stichting Frederikssoon verstrekte lening u/g ad euro 80.000 Betreft voorfinanciering opstart nieuw te openen SvPO Amsterdam ter overbrugging aanspraak rijksbekostiging	Door SvPO Amsterdam terugbetaald aan Stichting Frederikssoon	80.000	Betrof kortdurende geldlening; door school is een rentevergoeding betaald aan Stichting Frederikssoon
Partner van bestuursvoorzitter SvPO-scholenstichtingen (2018 en 2019) Betrokkene verricht werkzaamheden voor alle acht SvPO-scholenstichtingen	De salariskosten worden alleen verantwoord bij 2 SvPO-scholen en worden niet doorbelast aan de andere zes SvPO-scholen. Betaling door beide SvPO-scholen (zie "bijzonderheden") aan betrokkene via salarisadministratie	251.936	Betrokkene ontvangt salaris via SvPO Hurdegaryp en via SvPO Kapelle (2 arbeidsovereenkomsten)
Familieleden (zonen) van bestuursvoorzitter SvPO-scholenstichtingen (2018 en 2019)	Betaling door SvPO-scholen aan betrokkene via salarisadministratie als via declaratie werkzaamheden	PM	

In de onderstaande tabel zijn de meest in het oog springende transacties opgenomen tussen de SvPO-ANBI-stichting met Stichting Frederikssoon en vice versa. Met als reden: verkrijging van inzicht over de besteding van onder andere de door alle ouders van de acht SvPO-scholenstichtingen aan de SvPO-ANBI-stichting betaalde jaarlijkse vrijwillige ouderbijdragen.

Wij hebben ons beperkt tot transacties die werkelijk zijn betaald respectievelijk ontvangen over de verantwoordingsperioden 2018 en 2019.

Omschrijving	Betaald aan/ontvangen van:	Bedrag (euro)	Bijzonderheden
Jaarlijkse vergoeding (2018) voor vergoeding leermiddelen (gebruik Workbook)	Door ANBI-SvPO-stichting is vergoeding 2018 in 2019 (vertraagd) betaald aan Stichting Frederikssoon	150.000 (totaalbedrag voor alle acht SvPO-scholen)	Ten laste van in SvPO-ANBI-stichting ontvangen ouderbijdragen gebleven (zie ook par. 3.2.). In de schoolgids is deze aanwending van de ouderbijdrage niet genoemd.
Jaarlijkse vergoeding (2019) voor vergoeding leermiddelen (gebruik Workbook)	Door ANBI-SvPO-stichting in 2019 betaald aan Stichting Frederikssoon	90.000	Ten laste van in SvPO-ANBI-stichting ontvangen ouderbijdragen gebleven (zie ook par. 3.2.). In de schoolgids is deze aanwending van de ouderbijdrage niet genoemd.
Wegens bijdrage voor kosten aankoop gronden behoeve nieuwbouw SvPO Geldermalsen (2018 en 2019)	In 2018 door ANBI-SvPO-stichting tijdelijk uitgeleend (betaald) aan Stichting Frederikssoon In 2019 door Stichting Frederikssoon weer terugbetaald aan SvPO-ANBI-stichting (ontvangen)	600.000	Gefinancierd (tijdelijk) uit de bij SvPO-ANBI-stichting ontvangen ouderbijdragen
Door SvPO ANBI uitbetaald aan Stichting Frederikssoon in 2018. Bovengenoemd uitbetaald bedrag is grotendeels aangewend ten laste van de van ouders bij SvPO-ANBI-stichting ontvangen jaarlijkse (niet bestede) ouderbijdragen.	Door SvPO-ANBI-stichting betaald aan Stichting Frederikssoon	900.000	Van het aan Stichting Frederikssoon betaalde bedrag van euro 900.000, heeft euro 444.900 betrekking op uitgestelde betalingen wegens vergoedingen voor gebruik Workbook/ict ca. Per saldo resteert een nog met Stichting Frederikssoon te verrekenen (te ontvangen door ANBI-stichting) bedrag van euro 455.100.
Overname auto van Stichting Frederikssoon door SvPO-ANBI-stichting (2018)	Betaald door SvPO-ANBI-stichting aan Stichting Frederikssoon	7.000	volgens toelichting van de bestuurder is deze overname met "gesloten beurs" verrekend (met verrekening vordering op ANBI-stichting en vervolgens kwijtschelding vordering van Stichting Frederikssoon op ANBI-stichting door Stichting Frederikssoon).
Aankoop (in 2018) voormalig kerkgebouw in Deventer ten behoeve huisvesting SvPO Deventer	Betaald door en geactiveerd en verantwoord binnen Stichting Frederikssoon	850.000	Volgens de jaarrekening 2018 van de SvPO-ANBI-stichting mag de ANBI-stichting of SvPO Deventer het voormalig kerkgebouw terugkopen voor een bedrag van euro 850.000 vermeerderd met een procentuele jaarlijkse opslag wegens exploitatiekosten en risico.

3.5. Jaarverslaggeving

Wettelijke kaders jaarverslaggeving onderwijsinstellingen

De jaarverslaggeving van onderwijsinstellingen dient te voldoen aan de 'Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo)'. In de Rjo is bepaald dat voor onderwijsinstellingen Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing is, met uitzondering van de afdelingen 1, 11 en 12. Eveneens is bepaald dat in aanvulling op Titel 9 Boek 2 BW de jaarverslaggeving ingericht moet worden overeenkomstig de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ) en in het bijzonder overeenkomstig de hoofdstukken 400 (Bestuursverslag), 640 (Organisaties zonder winststreven) en 660 (Onderwijsinstellingen) van deze richtlijnen. Al deze regelgeving bevat voorschriften omtrent de inrichting van het bestuursverslag.

De Rjo geeft geen uitgebreide richtlijnen voor de inrichting van het bestuursverslag, maar verwijst hiervoor naar de RJ. In de Rjo worden in aanvulling op of in afwijking van Titel 9 Boek 2 BW en/of de RJ alleen enkele specifieke zaken betreffende het bestuursverslag geregeld.

Naast de genoemde wet, de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, bevatten ook andere wetten en regelgeving bepalingen omtrent specifieke aangelegenheden die in het bestuursverslag vermeld moeten worden. Een voorbeeld hiervan is de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016', die specifieke eisen stelt aan de verantwoording in het bestuursverslag betreffende de beleggingen en het treasurybeleid.

De richtlijnen in bovengenoemde regelingen zijn niet vrijblijvend, maar hebben een regelgevend karakter, omdat deze zijn ontleend aan de RJ. De term 'richtlijnen' kan de suggestie wekken dat deze niet verplicht zijn, en slechts als handvat dienen. Niets is echter minder waar: in de Rjo worden de richtlijnen dwingend voorgeschreven en zijn daarom eigenlijk geen 'richtlijnen', maar 'eisen'.

Tekortkomingen bestuursverslag SvPO Amsterdam

Het bestuur van SvPO Amsterdam maakt jaarlijks een bestuursverslag (als verplicht onderdeel van de door het bestuur van de

onderwijsinstelling samen te stellen te publiceren jaarstukken, waaronder ook de jaarrekening) waarin het verantwoording aflegt over de resultaten, zowel wat betreft financiën als leerprestaties. De tijdens het onderzoek meest recent gepubliceerde jaarstukken over 2019 (waarin opgenomen het bestuursverslag) zijn voorzien van een goedkeurende controleverklaring van de accountant. De inspectie vindt dat de informatie in het bestuursverslag niet toereikend en niet volledig is. Dat komt omdat in het bestuursverslag en de jaarrekening de verantwoording ontbreekt over onder meer de relatie tot verbonden partijen, de ouderbijdrage en belangenverstrengeling. Ook is de duiding en analyse van de financiën en de beschouwing over de meerjarige financiële positie te beperkt. Daarbij komt dat het bestuursverslag niet is opgesteld conform de Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs omdat de inhoud van het bestuursverslag van SvPO Amsterdam gelijk is aan de bestuursverslagen van de andere zeven SvPO-scholenstichtingen. Het bestuur van SvPO Amsterdam voldoet daarmee niet aan art. 103 WVO. Er dient voor elk door het Rijk bekostigd bevoegd gezag een specifiek bestuursverslag te worden samengesteld.

Hieronder geven wij een nadere toelichting op de geconstateerde tekortkomingen.

Bestuursverslag is niet conform de Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs.

Het bestuursverslag maakt onderdeel uit van de jaarstukken van SvPO Amsterdam. In elk van de over 2019 uitgebrachte jaarstukken van de acht SvPO-scholen is hetzelfde identieke bestuursverslag opgenomen. Hiermee voldoet het bestuursverslag niet aan artikel 2, 3 en 4 van de Rjo.

De verantwoording in het bestuursverslag schiet tekort.

In het bestuursverslag van SvPO Amsterdam komen de volgende verantwoordingselementen van het gevoerde beleid niet en/of te beperkt aan bod:

- Onderwijsprestaties (RJ 660.514a);
- Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen, zoals bij de SvPO-ANBI-stichting en het SWV Passend Onderwijs. De transacties met verbonden partijen worden niet inhoudelijk toegelicht (RJ 330 en RJ 660.514);
- Het gevoerde beleid inzake de beheersing van uitkeringen na ontslag ontbreekt (RJ 660.514);
- De belangrijke kengetallen op de balansdatum zijn in de jaarrekening opgenomen, over de ontwikkeling van deze kengetallen en over de financiële positie op balansdatum is geen toelichting opgenomen in het bestuursverslag (RJ 400.109);
- De beschouwing over de financiële positie op balansdatum inclusief een goede toelichting daarop ontbreekt (RJ 400.109);
- Een analyse van de jaarcijfers ten opzichte van de begroting

ontbreekt (geen verschillenanalyse begroting versus realisatie opgenomen) (RJ 400.109);

- De toelichting bij de in het bestuursverslag opgenomen meerjarenbegroting en meerjarenbalans (continuïteitsparagraaf) is beperkt beleidsrijk en een toelichtende duiding ontbreekt. Zo ontbreken toelichtingen op belangrijke ontwikkelingen op verwachte mutaties in reserves en in de baten en lasten, mede op basis van de verwachte ontwikkeling van kengetallen en bekostigingsvariabelen (Rjo bijlage 3a). Zie verder paragraaf 3.6. van dit rapport;
- In het bestuursverslag wordt geen aandacht besteed aan de wijze waarop het bestuur is omgegaan met belangenverstrengeling. Omdat er zakelijke relaties zijn met en tussen verbonden partijen en er sprake is van familierelaties tussen de bestuurder en diverse medewerkers, zowel bovenschools als op scholen van SvPO, is het van belang om hierover transparant te zijn in het bestuursverslag en daarin aan te geven op welke manier het desondanks zorgt voor integer bestuur. In paragraaf 3.1. van dit rapport is al aangegeven dat het bestuur met haar eigen code Goed Bestuur niet voldoet aan de wettelijke eis om belangenverstrengeling tegen te gaan (art.103 lid1a en lid 5 WVO).

Tekortkomingen jaarrekening SvPO Amsterdam

De verantwoording in de jaarrekening schiet tekort.

De jaarrekening 2019 van SvPO Amsterdam is op onderdelen onvoldoende volledig en transparant qua inhoud en duiding:

- De ontvangsten van ouderbijdragen/schoolkosten worden niet transparant en niet volledig in de jaarrekening verantwoord; in de schoolgids staat andere informatie dan hoe de gelden in de praktijk worden besteed en verantwoord (zie paragraaf 3.2. van dit rapport).
- Financiële stromen op het gebied van financiering van en investeringen in onderwijshuisvesting worden niet transparant en te beperkt inhoudelijk toegelicht in de jaarrekening (zie paragraaf 3.3. van dit rapport).
- De analyse en duiding van de belangrijkste verschillen tussen de begroting en daadwerkelijke realisatie van de posten in de staat van baten en lasten is niet opgenomen in de jaarrekening (zie paragraaf 3.5. van dit rapport).

Naar aanleiding van de in deze paragraaf opgenomen tekortkomingen op het gebied van de jaarverslaggeving bij SvPO Amsterdam, geven wij het bestuur van SvPO Amsterdam hiervoor opdracht tot herstel van de tekortkomingen.

3.6. Financiële continuïteit (standaard FB1)

Deze paragraaf geeft antwoord op de vraag naar de financiële status van SvPO Amsterdam en of er mogelijk sprake is van een bedreiging van de continuïteit van het onderwijs.

Voor de beoordeling van de financiële continuïteit worden vaak jaarrekeningcijfers gebruikt en gaat het vooral ook om de ontwikkelingen zoals die blijken uit een beleidsrijke meerjarenbegroting en een actuele liquiditeitsplanning.

Om een antwoord te kunnen geven op deze onderzoeksvraag hebben wij de jaarverslaggeving (bestuursverslag en jaarrekening) van 2019 geanalyseerd.

In onderstaande tabel is de financiële ontwikkeling van het bestuur te zien aan de hand van kengetallen, afgezet tegen de signaleringswaarden ('indicatie') die wij gebruiken in onze jaarlijkse risicodetectie. In de tabel is de financiële ontwikkeling over de afgelopen drie jaar (2017 tot en met 2019) en de begrotingen voor de jaren 2020 tot en met 2022 opgenomen, gebaseerd op de jaarverslaggeving van het bestuur over 2019.

Kengetallen	Indicatie	Realisatie			Prognose		
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	0,98	1,21	1,85	Nb2	Nb2	Nb2
Solvabiliteit 2	< 0,30	0,00	0,46	0,47	Nb2	Nb2	Nb2
Weerstandsvermogen	< 5%	Nb1	44,9%	16,2%	15,1%	21,5%	28,8%
Huisvestingsratio	> 10%	Nb1	6,1%	2,4%	nvt	nvt	nvt
Rentabiliteit	< 0%	Nb1	38,4%	-/-26,5%	-/-12,9%	9,0%	10,0%

Financiële kengetallen volgens meerjarenbegroting. (Bron: Continuïteitsparagraaf Bestuursverslag 2019)

Legenda:

Nb1: SvPO Amsterdam is per 1 augustus 2017 gestart, vanwege het "verlengde boekjaar" tot en met 31 december 2018 zijn geen afzonderlijke gegevens beschikbaar voor de berekening kengetallen ultimo 2017.

Nb2: Berekening van kengetallen over deze jaren is niet mogelijk omdat op grond van de in de continuïteitsparagraaf opgenomen meerjarenbegroting geen bedragen zijn opgenomen voor de balansposten kortlopende vorderingen en/of kortlopende schulden.

Uit de hierboven opgenomen tabel blijkt dat SvPO Amsterdam eind 2018 beschikt over een fors hoog weerstandsvermogen maar in 2019 en (begroot) over de jaren 2020/2022 over een veel lager maar weer oplopend weerstandsvermogen. Dit wordt veroorzaakt door de

aanzienlijke omvang van de aanwezige publieke reserve ultimo 2018. Gedurende 2019 heeft SvPO Amsterdam een aanzienlijk bedrag aan giften/investeringsbijdragen onderwijshuisvesting ad euro 1,3 miljoen verstrekt (art. 99 lid 6a Wvo) aan twee andere SvPO-scholenstichtingen. Hierdoor zijn de kengetallen voor liquiditeit, weerstandsvermogen en rentabiliteit over 2019 eenmalig aanzienlijk (nadelig) beïnvloed.

Door de verstrekking van bovengenoemde giften is er over 2019 door SvPO Amsterdam een nadelig exploitatieresultaat gerealiseerd van euro 0,5 miljoen. De reserve (eigen vermogen) van SvPO Amsterdam is vanwege dit nadelige resultaat gedaald en bedraagt ultimo 2019 euro 325.000. Ook voor 2020 is een nadelig resultaat begroot van euro 325.000. In de meerjarenbegroting is begroot dat het eigen vermogen eerst vanaf 2021 weer zal worden aangevuld door toevoeging van begrote voordelige exploitatieresultaten over 2021 en verder. Het beschikbaar hebben van een toereikend bedrag aan eigen vermogen is essentieel om mede de extra kosten in de verbetering van de onderwijskwaliteit bij SvPO Amsterdam te kunnen blijven bekostigen. Het uitnemen van bedragen uit het eigen vermogen ten behoeve van het verstrekken van giften c.a. aan andere SvPO-scholenstichtingen is uit dien hoofde niet meer gewenst.

Continuïteitsparagraaf

Belanghebbenden zoals de medezeggenschap en ouders moeten kunnen begrijpen welke keuzes het bestuur maakt en welke ontwikkelingen het bestuur verwacht.

De volgende onderdelen uit de continuïteitsparagraaf staan wel voorgeschreven in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo), maar zijn niet volledig opgenomen in het bestuursverslag 2019:

- de in de continuïteitsparagraaf opgenomen meerjarenbegroting en meerjarenbalans heeft ook betrekking op financiële informatie van alle andere zeven SvPO-scholenstichtingen. In het bestuursverslag van SvPO Amsterdam wordt hierdoor niet specifiek door het bestuur verslag gedaan over de gerealiseerde en toekomstige ontwikkelingen van SvPO Amsterdam. Dit is niet conform de Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs (art. 2, 3 en 4 Rjo);
- de toelichtingen bij de in het bestuursverslag opgenomen meerjarenbegroting en meerjarenbalans zijn beperkt beleidsrijk en een toelichtende duiding ontbreekt. Zo ontbreken toelichtingen op belangrijke ontwikkelingen op verwachte mutaties in reserves en in de baten en lasten, mede op basis van de verwachte ontwikkeling van kengetallen en bekostigingsvariabelen (Rjo bijlage 3a);
- de meerjarenbegroting is niet gebaseerd op de standaardindeling. De post "saldo baten en lasten uit de financiële bedrijfsvoering ontbreekt.

- de in de continuïteitsparagraaf opgenomen over 2019 behaalde “cijfers” komen niet overeen met de jaarrekening 2019 van SvPO Amsterdam.

Wij verwachten dat het bestuur deze tekortkomingen in het eerstvolgende bestuursverslag herstelt en zullen nagaan of dat is gebeurd (herstelopdrachten met vervolgtoezicht).

Oordeel over financiële continuïteit

Vanwege de in paragraaf 3.2. (ouderbijdragen) en paragraaf 3.8. (rechtmatigheid) van dit rapport beschreven onderzoeksbevindingen (gescheiden verantwoording in twee afzonderlijke rechtspersonen van ontvangsten en bestedingen ouderbijdragen) is het voor de onderwijsinspectie onvoldoende mogelijk om, in het kader van het financieel toezicht, een zelfstandig (toekomstig) oordeel te vormen over de jaarlijkse continuïteitsveronderstelling bij de afzonderlijke SvPO-schoolstichting. Daarnaast geeft de huidige wijze van gescheiden verantwoording en besteding van de ouderbijdragen geen getrouwe weergave van de jaarverslaggeving bij SvPO Amsterdam.

Ook de mate van beleidsrijkheid van de meerjarenbegroting en meerjarenbalans is beperkt (zie verder hierna bij “Continuïteitsparagraaf”). Daarnaast konden wij ten behoeve van de beoordeling van de (begrote) liquiditeitspositie niet beschikken over de recent vastgestelde meerjarenbegroting en de daarbij behorende onderliggende liquiditeitsprognoses. Momenteel is het voor ons daardoor niet mogelijk om inzicht te verkrijgen in de toekomstige financiële positie en financiële continuïteit bij SvPO Amsterdam, mede in samenhang met de andere zeven SvPO-scholenstichtingen en de nog te verwachten onderlinge transacties (bijvoorbeeld in de vorm van giften over en weer en investeringen in onderwijsvastgoed).

Dit tezamen is de reden om de financiële continuïteit als Onvoldoende te beoordelen.

3.7. Financiële doelmatigheid (standaard FB2)

In deze paragraaf gaan wij in op de vraag of de door het bestuur van SvPO Amsterdam gedane bestedingen, doelmatig zijn gedaan.

Met financiële doelmatigheid bedoelen wij dat het geld efficiënt wordt besteed en ten goede komt aan de door het bestuur gestelde onderwijsdoelen. Wij verwachten dat deze doelen duidelijk zijn toegelicht in het bestuursverslag. Daarnaast verwachten wij dat in het bestuursverslag is opgenomen of en hoe de intern toezichthouder

toezicht houdt op de doelmatige besteding van middelen. Deze verplichte taak van de intern toezichthouder is opgenomen in de sectorwet.

Het volgende onderdeel van het verslag van de intern toezichthouder is wel voorgeschreven in de WVO, maar is niet volledig opgenomen in het bestuursverslag 2019:

Verantwoording intern toezichthouder over toezicht op doelmatige besteding van rijksmiddelen

Het toezien op de doelmatige besteding van overheidsgeld is één van de taken van de intern toezichthouder. De intern toezichthouder moet hierover in het bestuursverslag verantwoording afleggen. In het bestuursverslag is wel opgenomen dat de intern toezichthouder toezicht houdt op de doelmatige besteding van middelen, maar niet voldoende hoe hij dit specifiek bij SvPO Amsterdam doet. Wij vragen het bestuur om hier in de volgende bestuursverslagen meer aandacht aan te geven (herstelopdracht met vertrouwen).

Bij ons onderzoek kwamen daarnaast de volgende onderwerpen aan de orde:

Inzet rijksbekostiging voor verbetering onderwijskwaliteit

Bij het door de inspectie in 2020 uitgevoerd onderzoek naar de onderwijskwaliteit bij SvPO Amsterdam, is geconstateerd dat de kwaliteit van het onderwijs op alle afdelingen van SvPO Amsterdam zeer zwak is. We vragen ons af of de gedurende 2019 aan twee andere SvPO-scholenstichtingen verstrekte giften ad totaal euro 1,3 miljoen (zie paragraaf 3.6. van dit rapport) niet voor een deel extra door en bij SvPO Amsterdam had moeten aangewend voor het doen van extra investeringen ter structurele verbetering, borging en stabilisering van het onderwijskwaliteitszorgsysteem.

Minimum aan overhead bij SvPO Amsterdam

Een belangrijk uitgangspunt van SvPO is dat overhead tot een minimum wordt beperkt. Door de SvPO-organisatie simpel te houden, kunnen volgens SvPO mensen meer zelf doen, blijft de overhead (management, vergadertijd) beperkt en kan de beschikbare niet bestede rijksbekostiging voor andere doeleinden worden aangewend. Een voorbeeld waarop overhead wordt beperkt is door diverse taken bij de schoolleider te beleggen. Er zijn geen teamleiders. Op een veelal volgroeide SvPO-school van afgerond 400 leerlingen draagt de schoolleider daarmee personeelsverantwoordelijkheid voor ongeveer 40 personeelsleden, inclusief het begeleiden van nieuwe docenten. Deze rol combineert de schoolleider met die van examensecretaris, zorgcoördinator en anti-pestcoördinator. In hoeverre deze combinatie van functies/rollen ten goede komt aan de borging van een adequaat en optimaal werkend stelsel van onderwijskwaliteitszorg is arbitrair.

Een ander voorbeeld van kosteneffectieve inzet die SvPO Amsterdam (deze kosteneffectieve inzet treffen wij ook aan bij de andere zeven SvPO-scholenstichtingen) in de onderbouw hanteert, is de volgende. Sinds de oprichting worden in de onderbouw grotendeels dezelfde lesmethodes van inmiddels ongeveer 15 jaar oud gebruikt. Deze lesmethodes worden “gratis” door de SvPO-ANBI-stichting aan SvPO Amsterdam verstrekt, maar de kosten van deze lesmethodes worden indirect betaald uit de ontvangen ouderbijdragen (zie paragraaf 3.2. van dit rapport).

Door de bovengenoemde beleidsuitgangspunten worden er door SvPO Amsterdam dusdanige bedragen aan ontvangen rijksbekostiging “overgehouden” dat de niet besteden bedragen SvPO-breed worden ingezet voor het financieren van investeringen in onderwijshuisvesting bij andere SvPO scholen in opbouw. Zie verder paragraaf 3.3. van dit rapport.

Andere recente voorbeelden van kosteneffectieve inzet van rijksbekostiging zijn de ontwikkelingen waarbij alle lesmethoden van de onderbouw in eigen beheer worden uitgegeven en herzien en de huidige doorontwikkeling van het in gebruik zijnde Workbooksysteem.

Het belangrijkste uitgangspunt van rijksbekostiging voor het onderwijs is, dat bestuurders van onderwijsinstellingen de ontvangen lumpsumbekostiging besteden aan het verzorgen van onderwijs. Dit onderwijs dient te voldoen aan de wettelijke deugdelijkheidseisen. Binnen die kaders beschikt het bevoegd gezag over bestedingsvrijheid. Een bestuur kan het budget naar eigen inzicht besteden op voorwaarde dat deze bestedingen niet onrechtmatig of ondoelmatig zijn.

Vermindering van overheadkosten kent echter wel grenzen. Zo heeft de bestuurder als taak om zich te houden aan eisen van rechtmatigheid, zoals vastgelegd in wet- en regelgeving, aan binnen de eigen organisatie vastgelegde afspraken (bijvoorbeeld met de intern toezichthouders) en aan bindende afspraken binnen de onderwijsbranche. In deze gevallen mag de bestuurder de kosten van overhead niet ten koste van personeel, leerlingen en onderwijskwaliteit minimaliseren.

Oordeel over financiële doelmatigheid

Wij geven geen oordeel over financiële doelmatigheid, tenzij daar nadrukkelijk aanleiding voor is. Bij SvPO Amsterdam geven wij vooralsnog geen oordeel.

Ter toelichting. Via verwerking van giften (ex art 99 lid 6a WVO) tussen de diverse SvPO-scholenstichtingen wordt het zicht op wel of niet kunnen oordelen over de financiële doelmatigheid bij SvPO Amsterdam beperkt. Daarnaast heeft de onderwijsinspectie beperkt inzage in de financiële stukken van de met SvPO Amsterdam verbonden private stichtingen en de daarin verantwoorde private gelden. Voor de onderwijsinspectie is niet transparant hoe deze private geldstromen momenteel lopen en zich (gaan) verhouden met de al of niet gezamenlijke inzet van private middelen in combinatie met de doelmatige besteding van publieke middelen.

3.8. Rechtmatigheid (standaard FB3)

In deze paragraaf beantwoorden wij de vraag of de bestedingen door het bestuur van SvPO Amsterdam rechtmatig zijn gedaan. Wij baseren ons bij de beantwoording van deze vraag op de uitkomsten van het vierjaarlijks onderzoek bij SvPO Amsterdam, zoals de analyse van financiële transacties en overige informatie (zie paragraaf 2.3. van dit rapport). Daarnaast speelt aanvullende informatie een rol, zoals via signalen verkregen informatie. Tenslotte hebben wij kennisgenomen van de bevindingen van de accountant van SvPO Amsterdam.

Over de in de jaarrekening 2019 verantwoorde kosten van taalreizen en schoolkosten constateerden wij het volgende. Deze kosten worden volgens de schoolgids van SvPO Amsterdam via de jaarlijkse vrijwillige ouderbijdrage bekostigd. Voor de onderbouwing en bestedingsrichting (labelling) van de vrijwillige ouderbijdragen verwijzen wij kortheidshalve naar hetgeen hierover in paragraaf 3.2. is opgenomen.

Kosten taalreizen

De kosten van taalreizen bij SvPO Amsterdam ad totaal euro 125,331 (2019: euro 95.390; 2018: euro 29.941) worden verantwoord via de exploitatierekening van de SvPO-school. De kosten van deze taalreizen worden gedekt via de jaarlijks van ouders te ontvangen vergoedingen (als onderdeel van in rekening gebrachte ouderbijdragen van euro 250). Deze ouderbijdragen worden niet in/via de exploitatierekening van de school verantwoord, maar in de exploitatierekening van de SvPO-ANBI-stichting.

Door deze gescheiden verantwoording in de exploitatie van twee verschillende stichtingen, wordt de exploitatie van de SvPO-school ten onrechte nadelig belast omdat voor de uitgevoerde taalreizen ontvangen vergoedingen (als onderdeel van de jaarlijkse ouderbijdragen) niet in de exploitatierekening van SvPO Amsterdam zijn opgenomen. Het zogenaamde matchingbeginsel is ten onrechte niet toegepast in de jaarrekening van SvPO Amsterdam. Het matchingbeginsel is een beginsel dat op grond van het "Stramien voor

de opstelling en vormgeving van jaarrekeningen” (= richtlijn Raad voor de Jaarverslaggeving), dient te worden toegepast bij de samenstelling van jaarrekeningen.

Het matchingbeginsel betekent dat de kosten en opbrengsten gerelateerd aan dezelfde transactie of gebeurtenis in dezelfde periode verwerkt worden in de exploitatierekening. De baten worden verwerkt op het moment dat de kosten zijn gerealiseerd. Zoals hierboven beschreven, is deze verantwoordingswijze ten onrechte niet toegepast.

Overigens betalen ouders naast bovengenoemde ouderbijdrage ook nog een additionele bijdrage voor de taalreizen ter hoogte van euro 20 per dag. Deze kostenbijdrage wordt niet in de administratie van de SvPO-school of SvPO-ANBI-stichting opgenomen maar rechtstreeks door het externe reisbureau bij de ouders/verzorgers van de deelnemende leerling in rekening gebracht.

Het bevoegd gezag van een (bijzondere) school dient nauwkeurig een boekhouding te voeren van de inkomsten en uitgaven (artikel 97 WVO). Uit de financiële administratie van de onderwijsinstelling en de op grond hiervan op te stellen jaarrekening dient te blijken dat er sprake is van een rechtmatige aanwending van de rijksbekostiging (artikel 103 lid 1b WVO). Dat is nu niet het geval. De kosten van taalreizen worden nu binnen de schoolexploitatie bekostigd ten laste van de ontvangen rijksbekostiging en daardoor niet ten laste van de ouderbijdragen die bij een andere rechtspersoon zijn ontvangen en aldaar als baten worden verantwoord.

De jaarrekening dient betrouwbaar te zijn. Dit betekent dat in een jaarrekening opgenomen verantwoordingsinformatie volledig is en geen onjuistheden bevat die de beslissing van de gebruiker van de jaarrekening beïnvloeden. De gebruiker van de jaarverslaggeving moet kunnen uitgaan van een getrouwe weergave. Wij geven het bestuur van SvPO Amsterdam een herstelopdracht om in de eerstkomende jaarrekening van de onderwijsinstelling voortaan de juiste verantwoordingswijze toe te passen.

Schoolkosten

De aanschaf van onder meer pennen, papier, grafische rekenmachine, atlas en woordenboeken en laptops vindt door SvPO Amsterdam plaats. De (investerings)kosten hiervan worden opgenomen in de exploitatierekening van SvPO Amsterdam. Ter dekking van deze kosten vraagt SvPO aan de ouders van de leerlingen een jaarlijkse vergoeding.

Ouders zijn hiervoor jaarlijks een vergoeding van euro 200 per leerling aan SvPO Amsterdam verschuldigd. Deze vergoeding wordt tegelijk met de reguliere jaarlijkse ouderbijdrage (euro 250), betaald aan de SvPO-ANBI-stichting. Ook de vergoedingen voor schoolkosten

worden in de financiële administratie van deze ANBI-stichting opgenomen.

Door de gescheiden verantwoording in de exploitatie van twee verschillende stichtingen, wordt de exploitatie van de SvPO-school ten onrechte nadelig belast omdat de van ouders ontvangen vergoedingen van schoolkosten niet in de exploitatierekening van deze onderwijsinstelling zijn opgenomen. Ook ten aanzien van deze verantwoording is het matchingbeginsel niet toegepast in de jaarrekening van SvPO Amsterdam.

Het bevoegd gezag van een (bijzondere) school dient nauwkeurig een boekhouding te voeren van de inkomsten en uitgaven (artikel 97 WVO). Uit de financiële administratie van de onderwijsinstelling en de op grond hiervan op te stellen jaarrekening dient te blijken dat er sprake is van een rechtmatige aanwending van de rijksbekostiging (artikel 103 lid 1b WVO). Dat is nu niet het geval. De kosten van aanschaf van onder meer pennen, papier, grafische rekenmachine, atlas en woordenboeken en laptops worden nu binnen de schoolexploitatie bekostigd ten laste van de ontvangen rijksbekostiging en daardoor niet ten laste van de ouderbijdragen die bij een andere rechtspersoon zijn ontvangen en aldaar als baten worden verantwoord.

Oordeel over financiële rechtmatigheid

Wij beoordelen de financiële rechtmatigheid voor het bestuur als Onvoldoende.

De verantwoording in de jaarrekening geeft nu geen getrouw beeld. Een jaarrekening moet een getrouw beeld geven van het vermogen en het resultaat van SvPO Amsterdam. De balans en exploitatierekening (staat van baten en lasten) dienen voor de lezer zelfstandig leesbaar te zijn en dus ook zonder toelichting een getrouw beeld te geven van de grootte en samenstelling van het vermogen en het resultaat. De jaarrekening moet zo nauwkeurig zijn dat de gemiddelde gebruiker zijn beslissingen hierop kan nemen. In andere woorden er mogen geen materiële afwijkingen in de jaarrekening zitten. Het getrouwe beeld van de jaarrekening is van groot belang uit hoofde van de rekenschapsfunctie van het bestuur met betrekking tot haar beheersdaden en vanuit de behoeften van gebruikers van jaarrekeningen.

Bij ons onderzoek zagen wij dat het bestuur in 2019 en 2018 een bedrag van euro 125,331 heeft besteed aan kosten taalreizen, terwijl de hiermee corresponderende ouderbijdragen niet in de schoolexploitatie zijn verantwoord. Eveneens zijn er schoolkosten (bedrag PM) ten laste van de schoolexploitatie verantwoord, terwijl de

hieraan gerelateerde ontvangen vergoedingen van ouders niet in de schoolexploitatie zijn verantwoord.

Omdat de nu gedane uitgaven voor kosten taalreizen en schoolkosten, per saldo ten laste van de ontvangen rijksmiddelen (die bedoeld zijn voor personeel en materiële instandhouding) worden verantwoord (artikel 103 lid 1b WVO), geeft de jaarverslaggeving van SvPO Amsterdam geen getrouw beeld. Het matchingbeginsel is ten onrechte niet toegepast.

De jaarrekening dient betrouwbaar te zijn. Dit betekent dat in een jaarrekening opgenomen verantwoordingsinformatie volledig is en geen onjuistheden bevat. De gebruiker van de jaarverslaggeving moet kunnen uitgaan van een getrouwe weergave. Wij geven het bestuur een herstelopdracht om in de eerstkomende jaarrekening van de onderwijsinstelling voortaan de juiste verantwoordingswijze toe te passen.

3.9. Samenvatting conclusie en oordelen kwaliteitsgebied Financieel beheer (FB)

Voor financieel beheer hanteren wij uitsluitend de oordelen Voldoende en Onvoldoende.

Financieel beheer	O	
	O	V
FB1 Continuïteit	•	
FB2 Doelmatigheid	Geen oordeel	
FB3 Rechtmatigheid	•	

In deze paragraaf vatten wij ons oordeel op het kwaliteitsgebied Financieel beheer samen.

Het financieel beheer als geheel beoordelen wij als **Onvoldoende**.

Voor de onderbouwing van dit oordeel wordt verwezen naar de paragraaf “Onderbouwing geheel oordeel kwaliteitsgebied Financieel beheer” (zie hieronder).

De financiële continuïteit (zie paragraaf 3.6.) beoordelen wij als **Onvoldoende** en rechtmatigheid (zie paragraaf 3.8.) beoordelen wij als **Onvoldoende**. Wij geven *vooral* snog geen oordeel over financiële doelmatigheid (zie paragraaf 3.7).

Onderbouwing geheel oordeel kwaliteitsgebied Financieel beheer

Op grond van de toelichting bij substandaard FB3 in ons Onderzoekskader dient de jaarverslaggeving transparant te zijn en moet een waarheidsgetrouw beeld geven. Dit is bij SvPO niet het geval. Het totaal oordeel kwaliteitsgebied is daarom Onvoldoende. In dit rapport zijn de volgende bevindingen opgenomen die ertoe leiden dat er geen sprake is van een getrouw beeld:

- de huidige wijze van gescheiden verantwoording en besteding van de ouderbijdragen geeft geen getrouw beeld en weergave van de jaarverslaggeving bij SvPO Amsterdam. Vanwege niet toepassing van matchingbeginsel (zie paragraaf 3.8.)
- de presentatie en verantwoording van investeringen in de onderwijshuisvesting is niet transparant en is niet volledig. Dit leidt niet tot een waarheidsgetrouw beeld van de jaarverslaggeving (zie paragraaf 3.3.);
- het beperkte zicht op de toekomstige financiële continuïteit vanwege de verschillende (onderlinge) geldstromen met andere SvPO-scholen en private stichtingen (zie paragraaf 3.6. en 3.8.);
- de allocatie en huidige verantwoording van kosten van gemene rekening bij SvPO ANBI-stichting. Binnen de SvPO-ANBI-stichting worden momenteel (overhead)kosten verantwoord die betrekking hebben op alle acht SvPO-scholenstichtingen en die via een verdeelsleutel toe te rekenen zijn aan de acht SvPO-scholenstichtingen. Deze lasten worden nu ten laste van de ouderbijdrage gebracht, terwijl het in de rede ligt dat deze ten laste van de afzonderlijk scholenexploitatie rekeningen worden verantwoord (zie paragraaf 3.4.).

Daarnaast maakt de huidige samenstelling in het bestuur van SvPO Amsterdam de scholenstichting kwetsbaar. De borging van de bestuurlijke continuïteit is essentieel en is het langer voortduren van de huidige situatie ongewenst. Door de huidige vacatures is er geen sprake meer van een adequate functie- en rolscheiding in het bestuur.

Omzetting basis financieel toezicht in aangepast financieel toezicht

Vanwege het hierboven gegeven oordeel Onvoldoende op het kwaliteitsgebied Financieel beheer passen wij het huidige financieel basistoezicht bij SvPO Amsterdam aan.

De tekortkomingen op het gebied van de jaarverslaggeving (zie paragraaf 3.5.), de niet transparante verantwoording van investeringen in de onderwijshuisvesting (zie paragraaf 3.3.) en het beperkte zicht op de toekomstige financiële continuïteit vanwege de

verschillende (onderlinge) geldstromen met andere SvPO-scholen en private stichtingen (zie paragraaf 3.6 en 3.8.) zijn de belangrijkste redenen om tot aangepast financieel toezicht over te gaan.

Dat betekent dat de inspectie het bestuur van SvPO Amsterdam opdracht geeft om verdere maatregelen te formuleren om het financieel beheer op orde te krijgen om de continuïteit en de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen. De inspectie zal met het bestuur nadere afspraken maken, en vragen om de door het bestuur te nemen maatregelen op te nemen in een verbeterplan. Dit verbeterplan en de hierin opgenomen verbetermaatregelen wordt door de inspectie periodiek gemonitord en hierover zal de inspectie rapporteren.

Tenslotte

Bij deze beoordeling van het financieel beheer bij SvPO Amsterdam, dient naast de in de reguliere jaarverslaggeving van SvPO Amsterdam tevens rekening te worden gehouden met gegevens (zoals financiële administratie en jaarverslaggeving) van de aan de SvPO-scholenstichtingen verbonden private rechtspersonen SvPO-ANBI-stichting en Stichting Frederikssoon).

Voor het verkrijgen van inzage door de inspectie bij bovengenoemde private rechtspersonen bestaat geen wettelijke eis en/of dusdanige kwalitatieve verantwoordingsverplichtingen op grond waarvan de inspectie op voldoende en tijdige wijze haar wettelijk toezicht kan uitoefenen. Voor de mate van beschikbaarheid van bovenbedoelde informatie is de inspectie bovenal afhankelijk van de bereidwilligheid van de besturen van deze private rechtspersonen tot beschikbaarstelling van deze financiële verantwoordingsinformatie.

In hoeverre de op ons verzoek beschikbaar gestelde verantwoordingsinformatie inzake bovengenoemde private verbonden partijen volledig is verstrekt konden wij niet vaststellen omdat wij geen toegang kregen tot alle beschikbare informatie en hieraan ten grondslag liggende documenten.

De omvang van baten en lasten die via de SvPO-ANBI-stichting worden verantwoord zijn omvangrijk. Bij de beoordeling van de ontvangen informatie kwam uit het onderzoek naar voren dat:

- De door ons ontvangen jaarverslaggeving (jaarrekening en toelichtingen) van de SvPO-ANBI-stichting over de jaren 2013 tot en met 2019 niet aansluit met de onderliggende financiële transacties en financiële administraties. Er bestaan forse tekortkomingen/verschillen in aansluiting tussen bedragen en informatie opgenomen in de financiële administratie van de ANBI-stichting met de informatie/toelichting zo die in de door ons ontvangen jaarverslaggeving is gepresenteerd en

opgenomen (onjuist en onvolledig). De door ons ontvangen jaarverslaggeving over de jaren 2013/2019 was niet gecertificeerd via accountantscontrole.

- De op basis van de jaarverslaggeving samengestelde ANBI-verantwoordingsinformatie op de SvPO-ANBI-website over de jaren 2013 tot en met 2018 veelal niet juist is. Bovenbedoelde informatie geeft een onjuiste en onvolledige weergave van de onderliggende financiële transacties. Dit komt omdat voor de verantwoording op de SvPO-ANBI-website alleen gekozen is voor het presenteren van de baten en lasten op basis van kasstromen (met summiere toelichting). Dit is tevens in strijd met de door de Belastingdienst voorgeschreven verantwoordingsvoorschriften voor ANBI's. Bij de start van ons onderzoek (september 2020) was voornoemde informatie gepubliceerd tot en met verantwoordingsjaar 2018. Eerst in november 2020 is de verantwoordingsinformatie over 2019 voor het eerst in uitgebreidere vorm gepubliceerd door publicatie van een jaarrekening 2019. Deze jaarrekening week overigens inhoudelijk af van de eerder door ons in april 2020 opgevraagde en ontvangen jaarrekening 2019.

Stichting Frederikssoon

In hoeverre de op ons verzoek beschikbaar gestelde verantwoordingsinformatie inzake Stichting Frederikssoon volledig is verstrekt, konden wij niet vaststellen. Wij constateerden dat bij een aantal transacties met aan SvPO verbonden rechtspersonen, niet kon worden vastgesteld waar en hoe deze transacties waren verantwoord. Dit kwam mede door onjuiste en onvolledige beschikbaar gestelde verantwoordingsinformatie.

Vanwege de persoonlijke (privé) belangen van de bestuurder hebben wij geen inzage verkregen in de financiële administratie. Wél ontvingen wij een door de bestuurder samengestelde korte samenvatting van de jaarrekeningen van Stichting Frederikssoon vanaf 2012 tot en met 2019. De beoordeling van deze samenvatting heeft geleid tot het stellen van aanvullende inhoudelijke vragen ter verduidelijking van samengevatte jaarrekeningposten en vanwege geconstateerde aansluitings- en presentatieverschillen aangaande transacties met verbonden partijen. Ten tijde van de opstelling van dit rapport hebben wij in eerste aanleg een beantwoording van bovenbedoelde vragen mogen ontvangen.

4. Herstelopdrachten

De inspectie heeft diverse tekortkomingen vastgesteld bij SvPO Amsterdam. Uit bevindingen zoals vermeld in hoofdstuk 3 blijken tekortkomingen. Om deze reden geeft de inspectie het bestuur de volgende herstelopdrachten:

Bestuur		
Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
<p>KA3 - Code Goed Bestuur (par 3.1). In het bestuursverslag zijn geen transacties vermeld en toegelicht waarbij sprake is van familiere en/of zakelijke relaties van de bestuursvoorzitter. Wij vragen de intern toezichthouder om ook het toezicht met de aan SvPO Amsterdam verbonden partijen te betrekken bij haar reguliere toezichtstaken. Tevens vragen wij de intern toezichthouder op grond van art. 24e1 lid b WVO in haar toezichtsverslag melding te maken over het voorkomen van (ongewenste) belangenverstrengeling.</p>	<p>Het bestuur moet voldoen aan de wettelijke eisen rond de (naleving van de) code Goed Bestuur. De intern toezichthouder moet hier toezicht op houden. Het bestuur moet ervoor zorgen dat deze verantwoording is opgenomen met ingang van het bestuursverslag 2020.</p>	<p>De inspectie neemt deze herstelopdracht op in het verbeterplan dat onderdeel gaat uitmaken van het aangepast financieel toezichtsarrangement.</p>
<p>FB3 - Jaarverslaggeving (par. 3.5.) In elk van de over 2019 uitgebrachte jaarstukken van de 8 SvPO-scholen is hetzelfde identieke bestuursverslag opgenomen. Daarnaast zijn er tekortkomingen in de verantwoording in het bestuursverslag en de jaarrekening.</p>	<p>Het bestuur moet ervoor zorgen dat de jaarverslaggeving (bestuursverslag en jaarrekening) voldoet aan de wettelijke eisen. Dit geldt vanaf het jaarverslag 2020, dat voor juli 2021 met de inspectie gedeeld moet zijn.</p>	<p>De inspectie neemt deze herstelopdracht op in het verbeterplan dat onderdeel gaat uitmaken van het aangepast financieel toezichtsarrangement.</p>
<p>FB1 - Continuïteitsparagraaf (par. 3.6.) De continuïteitsparagraaf voldoet niet aan de wettelijke eisen (Rjo bijlage 3a).</p>	<p>Het bestuur moet ervoor zorgen dat de continuïteitsparagraaf voldoet aan de wettelijke eisen. Dit geldt vanaf het jaarverslag 2020, dat voor juli 2021 met de inspectie gedeeld moet zijn.</p>	<p>De inspectie neemt deze herstelopdracht op in het verbeterplan dat onderdeel gaat uitmaken van het aangepast financieel toezichtsarrangement.</p>
<p>FB2 - Verantwoording intern toezichthouder (par. 3.7.) In het bestuursverslag is wel opgenomen dat de intern toezichthouder toezicht houdt op de doelmatige besteding van middelen, maar niet voldoende hoe hij dit specifiek bij SvPO Amsterdam doet.</p>	<p>De toezichthouder dient met ingang van het bestuursverslag 2020 meer aandacht te besteden aan hoe deze toezicht houdt op de doelmatige besteding van rijksmiddelen.</p>	<p>De inspectie neemt deze herstelopdracht op in het verbeterplan dat onderdeel gaat uitmaken van het aangepast financieel toezichtsarrangement.</p>
<p>FB3 – Ouderbijdragen (par. 3.8.) De jaarrekening opgenomen verantwoording is niet juist (geen toepassing matchingbeginsel). De gebruiker van de jaarverslaggeving moet kunnen uitgaan van een getrouwe weergave.</p>	<p>Het bestuur moet ervoor zorgen dat ingaande de jaarrekening 2020 van SvPO Amsterdam de juiste verantwoordingswijze wordt doorgevoerd.</p>	<p>De inspectie neemt deze herstelopdracht op in het verbeterplan dat onderdeel gaat uitmaken van het aangepast financieel toezichtsarrangement.</p>
<p>In het tegelijk afzonderlijk uitgebrachte rapport vierjaarlijks onderzoek van SvPO Amsterdam staan ook herstelopdrachten opgenomen (zie hieronder) t.a.v. naleving (eigen) code Goed Bestuur en over tekortkomingen op het gebied van de jaarverslaggeving. Voor het inzicht worden bovenbedoelde herstelopdrachten ook hieronder opgenomen in dit specifiek rapport.</p>		

Bestuur		
Tekortkoming	Wat verwachten van het bestuur?	Wat doen wij?
KA2 - De eigen code Goed Bestuur voldoet niet aan de wet. Het bestuur voldoet hierdoor niet aan de wettelijke eisen (art. 103 lid 5 a, b, c WVO).	Het bestuur moet gaan voldoen aan de wettelijke eisen rond de (naleving van de) code Goed Bestuur. De intern toezichthouder moet hier toezicht op houden.	De inspectie voert binnen een jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uit.
KA3 - Het functioneren van het intern toezicht voldoet niet aan de wet omdat de toezichhouders in onvoldoende mate onafhankelijke en kritisch toezicht houden (artikel 24e, tweede lid, onder b en c, tweede en derde lid, WVO).	Het bestuur moet de intern toezichthouder afdoende informeren. De intern toezichthouder moet toezicht houden op alle in de wet genoemde onderwerpen.	De inspectie voert binnen een jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uit.
KA3 - De jaarverslaggeving voldoet niet aan art. 103 WVO jo. art. 18 Besluit bekostiging WVO jo. art. 2, 3 en 4 Rjo.	Het bestuur moet ervoor zorgen dat het jaarverslag voldoet aan de wettelijke eisen. Dit geldt vanaf het jaarverslag 2020, dat voor juli 2021 met de inspectie gedeeld moet zijn.	De inspectie voert binnen een jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uit.

5 . Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid te reageren op het rapport.

Op 28 juni 2021 hebben wij een zienswijze van het bestuur ontvangen. In deze zienswijze gaat het bestuur naast het uitgevoerd specifiek onderzoek naar het Financieel beheer tevens in op de uitkomsten van het afzonderlijk uitgebracht rapport vierjaarlijks bestuursonderzoek.

Ter voorkoming van onnodige doublures zijn hieronder alleen die onderdelen van de ontvangen zienswijze opgenomen, die betrekking hebben op de uitkomsten van het specifiek onderzoek naar het Financieel beheer.

Zienswijze bestuur

SvPO houdt de klassen klein, biedt veel onderwijstijd en organiseert (zodra corona het weer toelaat) veel taalreizen. Hoewel SvPO een normaal bekostigde school is, biedt ze zo bijna particulier onderwijs. Om uit te komen met het beperkte budget, is de organisatie simpel waardoor die toekan met weinig managers en bureaucratie. Zo blijft tijd over voor waar het allemaal om draait: les.

Leerlingen ontwikkelen zich goed, zo blijkt uit de resultaten. Helaas staat een simpele organisatie soms op gespannen voet met een bureaucratische uitleg die inspectie regelmatig geeft aan de wet.

We zijn het op belangrijke punten oneens met de bevindingen van dit rapport. We zijn dat de eisen die inspectie stelt ertoe kunnen leiden dat we meer overhead en bureaucratie moeten introduceren. In dat geval dreigen de kleine klassen onbetaalbaar te worden. Daarom zijn we om dit rapport naar de rechter gestapt.

Er zijn punten waar we het wél mee eens zijn die we kunnen aanpassen zonder dat het meer bureaucratie tot gevolg heeft. Die passen we uiteraard aan - of hebben we al aangepast.

Hieronder eerst onze belangrijkste bezwaren tegen het rapport. Daarna volgen de punten die inspectie in het rapport aan de orde stelt, met een korte reactie van ons hoe we daarmee om zullen gaan.

Bezwaren tegen opvattingen inspectie

Negatieve oordelen financieel rapport hebben geen onderbouwing

De inspectie geeft een onvoldoende voor de financiële continuïteit en de rechtmatigheid. Wie dat leest schrikt zich een hoedje.

Maar wie het rapport verder leest zal zien dat er een veel zwakkere

conclusie ligt. Namelijk dat de inspectie vindt dat ze niet goed zicht heeft op de financiële continuïteit en rechtmatigheid omdat ze te weinig informatie heeft. Het onderzoek was kortom nog helemaal niet afgerond voor het rapport. In plaats van onvoldoendes uit te delen zou inspectie gewoon haar onderzoek moeten vervolgen en pas daarna tot conclusies komen.

Voor betreft de financiële continuïteit bijvoorbeeld: dat gaat over de situatie eind 2019. We zijn nu bijna in juli 2021 en de scholen staan er financieel prima voor. De vaste lasten zijn flink gedrukt door investering in huisvesting. Schulden zijn er vrijwel niet.

Samenvatting opmerkingen inspectie

1.3 Acht scholen, één bestuur

Inspectie heeft de acht scholen van SvPO tegelijk bezocht omdat de besturing en inrichting van de scholen gelijk zijn. Ze hebben hetzelfde schoolplan, schoolgids, jaarverslag, code goed bestuur, programma van toetsing en afsluiting, inrichting van het onderwijs, etc. De scholen geven onderwijs op havo- en vwo-niveau. Inspectie meent dat ze zich richten op leerlingen die op een hoger niveau een diploma willen halen dan hun basisschool adviseerde.

Dat laatste klopt maar ten dele. SvPO biedt intensief onderwijs, bedoeld om leerlingen zich zo goed mogelijk te laten ontwikkelen. Vaak lukt het leerlingen om een hoger niveau te bereiken en SvPO biedt hen die kans ook, bijvoorbeeld door altijd ook lesstof boven hun niveau te geven. Het is echter niet zo dat SvPO zich speciaal richt op leerlingen die een hoger diploma willen halen dan hun basisschool adviseerde. Veel leerlingen van SvPO hadden al het hoogste advies en willen dat niveau gewoon verzilveren.

De reden dat de scholen in aparte stichtingen zijn ondergebracht is overigens niet de keuze van SvPO. Ten tijde van de oprichting van de scholen was het een eis van de Minister. Hoewel de Raad van State naderhand besliste dat dit helemaal geen vereiste was, was het inmiddels te laat. De scholen konden niet meer in één stichting ondergebracht worden. Dat is vervelend, omdat het besturen moeilijker maakt. Het maakt in het bijzonder de administratie onoverzichtelijk en levert problemen op met gezamenlijke investeringen zoals in huisvesting.

2.2 Kwaliteitscultuur

Inspectie merkt op dat de 'Code goed bestuur' van SvPO twee wettelijk verplichte onderdelen niet benoemt, namelijk het beleid ter bevordering van de eigen deskundigheid van personeel en de afstemming en verantwoording aan ouders en andere betrokkenen.

Beide onderdelen staan in andere documenten benoemd (professioneel statuut, rechtspositieregeling, mr-reglement en schoolplan), maar hadden inderdaad ook in de Code goed bestuur moeten staan. Dit is hersteld.

2.2.1 Regeling tegen belangenverstremgeling

De regeling van SvPO om belangenverstremgeling tegen te gaan is volgens inspectie niet toereikend. In die regeling staat dat transacties met familierelaties niet zijn toegestaan, tenzij er niemand anders is die hetzelfde wil of kan leveren tegen dezelfde kosten. Daarover moet volgens de regeling m.i.v. het jaarverslag 2020 gerapporteerd worden.

Inspectie noemt voorbeelden van belangenverstremgeling bij SvPO. De bestuursvoorzitter zou ook leverancier zijn van elektronische leer- en hulpmiddelen en de vrouw van de bestuursvoorzitter is werkzaam in de schoolleiding.

Het is vreemd dat inspectie de regeling tegen belangenverstremgeling afwijst, omdat we deze formulering juist hebben overgenomen uit een rapport van inspectie over SvPO. Het geeft weinig rechtszekerheid als we niet van de eigen definities van inspectie uit mogen gaan. Voor dat rapport kreeg inspectie indertijd overigens een tuchtrechtelijke waarschuwing van de Accountantskamer omdat het bestuur van SvPO ten onrechte van belangenverstremgeling werd beticht. Nu gaat inspectie op herhaling.

Inspectie zou liever zien dat SvPO de regeling van de VO-raad overneemt. Maar die is zwakker omdat ze alleen maar verklaart dat transacties met familierelaties 'onwenselijk' zijn, niet dat ze niet zijn toegestaan.

Voor wat betreft de ict die de bestuursvoorzitter zou leveren doelt inspectie op de vergoeding die de Stichting Frederikssoon (SF) krijgt voor het werk dat de bestuursvoorzitter als projectleider voor de ict verricht. Die vergoeding is er omdat de bestuurder geen salaris ontvangt voor het bestuurswerk. SF spaart de vergoedingen op om daarmee nieuwe scholen te helpen opstarten.

SF is echter niet de leverancier van leer- en hulpmiddelen. Die zijn niet van SF (dat pas sinds 2012 bestaat) of van de bestuurder, maar van de stichting SvPO, die ze in 2009 heeft laten ontwikkelen op basis van een licentie van IVIO Wereldschool. Het voordeel voor de scholen is dat ze hierdoor minder kwijt zijn voor ict dan gebruikelijk is in de onderwijssector. Naar aanleiding van de kritiek van inspectie is echter de regeling met SF gewijzigd met ingang van 1 januari 2020: SF krijgt voortaan geen vergoeding meer voor het ict-werk maar voor het bestuurswerk van de bestuursvoorzitter.

Voor wat betreft de vrouw van de bestuursvoorzitter vergeet inspectie te melden dat zij niet de-vrouw-van is, maar dat zij samen met hem de oprichter is van SvPO. Dat beide voor SvPO werkzaam zijn is dus niet zo vreemd. Om te voorkomen dat ze met elkaar het bestuur zouden domineren is één van beide in het bestuur gaan zitten. De ander is jarenlang schoolleider geweest. Sinds twee jaar is ze coördinator van de gezamenlijke schoolleiders. Dat beide echtelieden werkzaam zijn voor de scholen is overigens al sinds de oprichting twaalf jaar geleden bekend bij inspectie.

2.3 Verantwoording en dialoog

2.3.1 Toezichthouders

Inspectie vindt dat de toezichthouders voor de informatie zoals onderwijsresultaten, financiële gegevens, uitkomsten van enquêtes en verslagen van gesprekken met inspectie, te veel afhankelijk zijn van het dagelijks bestuur. De toezichthouders zouden meer zelf informatie moeten opvragen, bijvoorbeeld bij de mr. De inspectie merkte zelfs op dat op sommige scholen de toezichthouders dit schooljaar geen informatie hebben uitgewisseld met de mr.

Het schooljaar was vijf tot zeven weken oud op het moment dat inspectie langs kwam en de mr was net gekozen. Het is niet zo raar dat de toezichthouders nog geen contact hadden opgenomen.

Verder halen de toezichthouders de meeste informatie van openbare bronnen. De onderwijsresultaten, uitkomsten van enquêtes, enz. worden gepubliceerd. De financiële informatie krijgen de toezichthouders van de registeraccountant die ze zelf hebben aangesteld. Met die werkwijze doorstaan de toezichthouders van SvPO de vergelijking met andere scholen.

De nieuwe toezichthouders, die per 1 januari 2020 formeel van start zijn gegaan, hebben overigens zelf aangegeven dat ze meer persoonlijke informatie willen verzamelen, onder meer bij de schoolleiding en de mr. Daar werken ze aan.

2.3.2 Jaarverslagen en schoolgids

Zowel het bestuur als de toezichthouders van SvPO schrijven ieder één jaarverslag voor alle acht scholen. In dat jaarverslag besteden ze aan ieder van de scholen aandacht. Dat doen ze omdat het vanwege de samenhang tussen de scholen belangrijk is om ook te weten hoe het op de andere scholen gaat.

Volgens inspectie is dat niet toegestaan omdat daardoor de jaarverslagen van ieder van de scholen niet onderscheidend zijn.

Er is regelgeving die bepaalt wat er in een jaarverslag moet staan, niet wat er niet in zou mogen staan - zoals informatie over andere scholen.

Verder bekritiseert inspectie het jaarverslag en de jaarrekening omdat die niet uitgebreid genoeg zouden zijn. Er moet meer toelichting op de cijfers zijn, de resultaten van het onderwijs moeten uitgebreider aan bod komen, enz.

De jaarrekeningen worden opgesteld door een externe registeraccountant en die beoordeelt ook het verslag van zowel het bestuur als van de toezichthouder. De jaarstukken hebben al tien jaar telkens een goedkeurende verklaring van de registeraccountant gekregen. Bovendien heeft de inspectie er diezelfde tien jaar goedkeuring aan verleend. In 2018 is in een onderzoek door inspectie een voldoende gegeven voor de verslaglegging van de scholen in Kapelle, Hardegarijp en Geldermalsen. Geen van de nu genoemde kritiekpunten is ooit eerder genoemd. Het verbaast nogal dat een medewerker van inspectie, nota bene iemand zonder enige financiële achtergrond, nu meldt dat de registeraccountant blijkbaar haar werk niet goed zou hebben gedaan. Die is het daar ook bepaald niet mee eens.

Inspectie merkt op dat in de schoolgids de verbeterpunten ontbraken die in het schoolplan genoemd zijn.

We zullen dit in de eerstvolgende schoolgids alsnog opnemen. Overigens meet de inspectie ook op dit punt weer met twee maten. De schoolgidsen van de eerder genoemde scholen met een bescheiden maar voldoende respectievelijk goed beoordeeld schoolplan hebben deze informatie evenmin in hun respectieve schoolgids staan.

2.3.3 Ouderbijdrage en goede doelen stichting SvPO

Tot 2020 konden ouders van SvPO in plaats van een ouderbijdrage van 250 euro en bijdrage aan de schoolkosten van 200 euro, een schenking van 450 euro doen aan de stichting SvPO. Dat is een goede doelen stichting die projecten steunt voor persoonlijk onderwijs, waaronder informatievoorziening, ict-oplossingen en inhuur van extra leerkrachten (<https://www.svpo.nl/anbi>). Door deze projecten besparen de scholen dusdanig dat zij de zaken waarvoor ouders een bijdrage zouden moeten betalen, waaronder de taalreizen, zelf kunnen bekostigen.

Inspectie vindt het een probleem dat de schenkingen die ouders aan de SvPO-stichting doen, niet in de jaarstukken van de scholen verantwoord zijn. Daardoor zou de financiële stand van zaken van de scholen mogelijk ongunstiger worden voorgesteld dan feitelijk het

geval is. Ook vindt inspectie dat onvoldoende duidelijk is dat de ouderbijdrage vrijwillig is en werd in de schoolgids gemeld dat de laptop voor leerlingen van de ouderbijdrage betaald wordt. Dat is feitelijk niet zo omdat de ouderbijdrage schoon op gaat aan de taalreizen, maar het mag hoe dan ook niet zo in de schoolgids staan. De schenkingen zijn aan een algemeen nut beogende stichting. De fiscus verbiedt dat de middelen van zo'n stichting voor de school gebruikt wordt waar de schenkende ouders hun kind hebben aangemeld.

We hadden al besloten om de ouderbijdragen op een andere manier in te richten. Reden is de aankomende aanscherping van regelgeving, waardoor ouders zouden kunnen eisen dat hun kind meegaat op alle taalreizen zonder dat daarvoor een bijdrage gedaan wordt. Daardoor dreigden de taalreizen onbetaalbaar te worden. Om die reden is de ouderbijdrage per 2021 geheel afgeschaft, krijgen leerlingen een aantal dagen extra vrij en worden op die dagen de taalreizen georganiseerd waar ouders hun kind met flinke korting aan kunnen laten deelnemen. Daarmee is tevens de kritiek van inspectie op de ouderbijdragen ondervangen.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060